

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΚΑΛΕΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ

ΑΕΜ: 02016

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΠΕΤΡΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΤΣΙΑΠΑ ΜΑΡΙΑ

ΒΟΛΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα διπλωματική εργασία είναι αποτέλεσμα προσωπικής μου συγγραφής. Δεν έχει αποδοθεί από τρίτο άτομο, με ή χωρίς χρηματικό αντίτιμο, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής από δημοσιευμένη ή αδημοσίευτη εργασία άλλου προσώπου και δεν έχει υποβληθεί ποτέ ξανά στο παρελθόν για βαθμολόγηση στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ή αλλού. Βεβαιώνω, επίσης, ότι η συγγραφή της πραγματοποιήθηκε έπειτα από διερεύνηση βιβλιογραφικών πηγών που ανταποκρίνονται στο σκοπό της εργασίας. Καθότι είμαι ενήμερη σχετικά με τους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας, έγινε πλήρης καταγραφή της βιβλιογραφίας στο τέλος του εγγράφου. Αποδέχομαι ρητά, σε περίπτωση υπέρβασης του ποσοστού λογοκλοπής, τις ανάλογες κυρώσεις από τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ονοματεπώνυμο: Καλέας Ευθύμιος

Ημερομηνία παράδοσης: 21 Νοεμβρίου 2023

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας είναι ο ρόλος των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στον ρόλο των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Οι μεσαίες επιχειρήσεις γενικότερα ειδικεύονται στις εξαγωγές κυρίως μέσω του ρόλου τους ως ανάθεση εταιρειών από μεγάλες επιχειρήσεις. Από την άλλη, οι μεγάλες επιχειρήσεις συμβάλλουν στην παραγωγή συγκριτικών πλεονεκτημάτων όσον αφορά την εξειδίκευση ενός προϊόντος και μέσω των εξαγωγών τους. Οι μεσαίες επιχειρήσεις παρουσίασαν μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα και αντοχή, κυρίως κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και της πανδημίας. Σχετικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα, η παραγωγικότητα αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει στην κερδοφορία των μεγάλων επιχειρήσεων, όπως και η μεταβολή της απασχόλησης. Κατά την περίοδο της κρίσης, το μερίδιο αγοράς, η ρευστότητα έχουν σημαντική επίδραση στην εξασφάλιση κερδών, τα οποία με την σειρά τους εξασφαλίζουν στις επιχειρήσεις αυτές μεγαλύτερο βαθμό βιωσιμότητας. Μέσω δεδομένων που αντλήθηκαν από την ICAP για τις 58 μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, η πλειοψηφία των βιομηχανιών αυτών ειδικεύονται στην παραγωγή ειδών διατροφής. Επίσης, η πλειοψηφία αυτών των βιομηχανιών εντοπίζονται κυρίως στις ΠΕ Λάρισας και Μαγνησίας. Η ερμηνεία των δεδομένων που αντλήθηκαν από την ICAP, χωρίζεται σε απλή περιγραφική και στην διασταυρούμενη πινακοποίηση. Στην απλή περιγραφική ενότητα, πραγματοποιείται η συσχέτιση μεταξύ των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών (αριθμός εργαζόμενων, μέση ηλικία, ποσοστιαία κέρδη το 2021, ποσοστιαία μεταβολή κερδών την χρονική περίοδο 2017-2021. Όμως, σε καμία από τις μεταβλητές αυτές δεν συσχετίζονται μεταξύ τους. Όσον αφορά την διασταυρούμενη πινακοποίηση, το μεγαλύτερο μέρος των μεσαίων βιομηχανιών εξάγουν τα παραγόμενα προϊόντα ή αγαθά προς το εξωτερικό, ενώ μόλις το 1/3 των μεγάλων βιομηχανιών εξάγουν προς το εξωτερικό. Η πλειοψηφία των μεσαίων μεγάλων βιομηχανιών παράγουν καταναλωτικά αγαθά. Επίσης, είναι μικρότερη η πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης στις μεγάλες βιομηχανίες σε αντίθεση με τις μεσαίες βιομηχανίες.

Λέξεις-κλειδιά: μεσαίες επιχειρήσεις, μεγάλες επιχειρήσεις, μεσαίες βιομηχανίες, μεγάλες βιομηχανίες, Περιφέρεια Θεσσαλίας, συσχέτιση, διασταυρούμενη πινακοποίηση.

ABSTRACT

The subject of the thesis is the role of medium and large enterprises in the Region of Thessaly. In particular, emphasis is given to the role of medium and large industries in the Region of Thessaly. Medium-sized firms in general specialize in exports mainly through their role as outsourcing companies from large firms. On the other hand, large enterprises contribute to the production of comparative advantages in terms of product specialization and through their exports. Medium-sized enterprises have shown greater adaptability and resilience, especially during the period of economic crisis and pandemic. With regard to large firms in Greece, productivity is an important factor contributing to the profitability of large firms, as is the change in employment. During the crisis period, market share, liquidity have a significant impact on securing profits, which in turn provide these firms with a higher degree of viability. Through data extracted by ICAP for the 58 medium and large industries in the Region of Thessaly, the majority of these industries specialize in the production of foodstuffs. Furthermore, the majority of these industries are mainly located in the Prefectures of Larissa and Magnesia. The interpretation of the data extracted from ICAP is divided into simple descriptive and cross tabulation. In the simple descriptive section, the correlation between the quantitative and continuous variables (number of employees, average age, percentage profit in 2021, percentage change in profit in the time period 2017-2021) is performed. However, in none of these variables are correlated with each other. Regarding cross tabulation, most of the medium industries export the produced products or goods abroad, while only 1/3 of the large industries export abroad. The majority of medium-sized large industries produce consumer goods. Also, there is less likelihood of inconsistency or bankruptcy in large industries as opposed to medium industries.

Keywords: medium-sized enterprises, large-sized enterprises, medium-sized industries, large-sized industries, correlation, cross tabulation, region of Thessaly

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κ. Τσιάπα Μαρία για την συμβολή της στην εκπόνηση της διπλωματικής αυτής εργασίας. Η καθοδήγηση αλλά και οι συμβουλές που μου παρείχε, συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που συνάντησα κατά την σύνταξη του κυρίου μέρους της. Επίσης, έμαθα πως να διαμορφώσω με ορθολογικό τρόπο την δομή αλλά και το περιεχόμενο της παρούσας εργασίας, ώστε να είναι ευανάγνωστο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	10
2.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	10
2.2. Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΣ.....	15
2.2.1. ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	16
2.2.2 ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	17
3: ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	24
3.1. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	24
3.2. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	26
3.3. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΤΗΝ Ε.Ε.....	29
4. Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ.....	38
4.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	38
4.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	39
5. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ.....	50
5.1. ΑΠΛΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ.....	50
5.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΣΤΑΥΡΟΥΜΕΝΗΣ ΠΙΝΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (CROSS TABULATIONS).....	52
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	73

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Κατάταξη των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης με βάση την ευκολία άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Πίνακας 2: Σύγκριση αριθμού επιχειρήσεων ανά 10000 κατοίκους μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. το 2021

Πίνακας 3: Αριθμός απασχολούμενων ανά επιχείρηση το 2021 μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε.

Πίνακας 4: Αριθμός τομέων δραστηριότητας μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία

Πίνακας 5: Μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες ανά ΠΕ στην Θεσσαλία

Πίνακας 6: Αριθμός εργαζομένων ανά μεσαία και μεγάλη βιομηχανία στην Θεσσαλία (Μέσο μέγεθος εργαζομένων στις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες)

Πίνακας 7: Μέσος Όρος ετών λειτουργίας μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών

Πίνακας 8: Εύρος τιμών ποσοστού κερδών στις πωλήσεις ανά έτος

Πίνακας 9: Ποσοστιαία (%) συμμετοχή βιομηχανιών που εισάγουν και εξαγωγούν προϊόντα από και προς το εξωτερικό

Πίνακας 10: Συσχέτιση ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών

Πίνακας 11: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές μέγεθος βιομηχανιών και τις εξαγωγές

Πίνακας 12: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές μέγεθος βιομηχανιών και τον τύπο βιομηχανίας

Πίνακας 13: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές μέγεθος βιομηχανιών και το ICAP Score

Πίνακας 14: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές τύπο βιομηχανίας και το ICAP Score

Πίνακας 15: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές τύπο βιομηχανίας και ποσοστό κερδών στις πωλήσεις το 2021

Πίνακας 16: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές ετών λειτουργίας και ποσοστού κερδών στις πωλήσεις το 2021

Πίνακας 17: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές Ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις (2017-21) και περιοχή χωροθέτησης

Πίνακας 18: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές ποσοστό κερδών στις πωλήσεις το 2021 και το ICAP Score

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Κατάταξη χωρών της Ευρώπης με βάση του αριθμού των μεσαίων επιχειρήσεων κατά αύξουσα σειρά

Γράφημα 2: Κατάταξη χωρών της Ευρώπης με βάση του αριθμού των μεγάλων επιχειρήσεων κατά αύξουσα σειρά

Γράφημα 3: Σύγκριση παραγωγικότητας εργασίας ανά μεγέθη επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ε.Ε.

Γράφημα 4: Σύγκριση έντασης κεφαλαιακών επενδύσεων ανά εργαζόμενο σε Ελλάδα και Ε.Ε.

Γράφημα 5: Επιχειρήσεις με εφαρμογή καινοτομίας παγκοσμίως από Ελλάδα και Ε.Ε.

Γράφημα 6: Υστέρηση Ελλάδας έναντι Ευρώπης σε περιθώριο λειτουργικής κερδοφορίας βιομηχανίας

Γράφημα 7: Ποσοστιαία συμμετοχή μεσαίων βιομηχανιών ανά κλάδο στη Θεσσαλία

Γράφημα 8: Ποσοστιαία συμμετοχή μεγάλων βιομηχανιών ανά κλάδο στη Θεσσαλία

Γράφημα 9: Ποσοστό (%) καθαρών κερδών στις πωλήσεις για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας, 2017-2021

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1. Συνολικός αριθμός μεσαίων επιχειρήσεων χωρών της Ε.Ε. το 2021

Χάρτης 2: Συνολικός αριθμός μεγάλων επιχειρήσεων των χωρών της Ε.Ε. το 2021

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στην διερεύνηση των χαρακτηριστικών των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων σε γενικό επίπεδο και κατ' επέκταση των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Για την υλοποίηση της ανάλυσης ως προς την δραστηριοποίηση των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία χρησιμοποιηθήκαν δεδομένα από την ICAP, όσον αφορά το μέγεθος τους, την ηλικία, τα κέρδη στις πωλήσεις, κλάδο αλλά και αν πραγματοποιούν εισαγωγές ή και εξαγωγές.

Το κύριο μέρος της διπλωματικής εργασίας απαρτίζεται από 4 κεφάλαια, τα οποία όπως θα δούμε στην συνέχεια, έχουν το εξής περιεχόμενο. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή ως προς τις έννοιες των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς αποτελούν το μέγεθος τους ως προς την απασχόληση τους το κύριο θέμα της παρούσας εργασίας. Επίσης, περιγράφεται η συμβολή των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων μέσω των χαρακτηριστικών τους στην οικονομική ανάπτυξη. Στο δεύτερο κεφάλαιο δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα χαρακτηριστικά των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Παρατίθενται δηλαδή τα θετικά και τα αρνητικά χαρακτηριστικά που έχουν καταγραφεί για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες διαχρονικά στην Ελλάδα, όπου είναι άξιο αναφοράς το πως επηρεάστηκε η λειτουργία και κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης (2008-2016). Επιπρόσθετα, παρατίθεται και μια συγκριτική ανάλυση των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα με την Ε.Ε. με βάση ορισμένες παραμέτρους όπως είναι ο αριθμός των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων ανά 10000 κατοίκους μεταξύ τους. Στο τρίτο κεφάλαιο, αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών ως προς διάφορες παραμέτρους, ώστε να προκύψουν ορισμένα συμπεράσματα με βάση την περιγραφή των διαφόρων αυτών μεγεθών. Τα μεγέθη που θα ληφθούν υπόψη αναφέρονται στην απασχόληση, τον αριθμό των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών αλλά και τον αριθμό των εργαζομένων ανά επιχείρηση. Στο τέταρτο κεφάλαιο, εξετάζεται η συσχέτιση μεταξύ ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών. Οι ποσοτικές και συνεχείς μεταβλητές που εξετάζονται είναι ο μέσος αριθμός απασχολούμενων για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ο μέσος όρος ετών λειτουργίας τους, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις για το έτος 2021 και η ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις μεταξύ των ετών 2017 και 2021. Μέσω της συσχέτισης μεταξύ δύο από τις προαναφερθείσες μεταβλητές επιδιώκεται η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς το αν η σχέση μεταξύ τους είναι ανεξάρτητη ή όχι, και αν είναι στατιστικά σημαντική. Στην συνέχεια, μέσω της ανάλυσης διασταυρούμενης πινακοποίησης, επιδιώκεται η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την σχέση μεταξύ δύο μεταβλητών που αφορούν τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας και αν είναι στατιστικά σημαντική η σχέση μεταξύ των δύο αυτών μεταβλητών. Το πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας είναι τα συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα αναφέρονται στα αποτελέσματα των αναλύσεων και των μελετών που πραγματοποιήθηκαν ανά κεφάλαιο.

2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι επιχειρήσεις μπορούν να διαχωρίζονται και να κατηγοριοποιούνται με βάση κάποια κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά μπορεί να είναι είτε το επιχειρηματικό τους κεφάλαιο είτε με βάση το μέγεθος της απασχόλησης τους. Όσον αφορά το μέγεθος τους, δηλαδή το ανθρώπινο δυναμικό που μπορούν να απασχολούν για την παροχή αγαθών αλλά και υπηρεσιών, οι επιχειρήσεις διακρίνονται στις πολύ μικρές, τις μικρές, τις μεσαίες και τις μεγάλες επιχειρήσεις (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2006).

Αναφορικά, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν από 1 έως 10 άτομα εργατικό προσωπικό και ταυτόχρονα, ο κύκλος εργασιών τους με τον συνολικό ετήσιο ισολογισμό τους δεν ξεπερνάει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Μικρές επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν πάνω από 10 και κάτω από 49 άτομα προσωπικό, όπου ο κύκλος εργασιών αλλά και ο ετήσιος ισολογισμός τους δεν ξεπερνάει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

Ως μεσαίες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν εργατικό δυναμικό από 50 έως και 249 άτομα ή ο ετήσιος συνολικός ισολογισμός (κύκλος εργασιών που πραγματοποιούνται ανά έτος για μια επιχείρηση) δεν ξεπερνάει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

Ως μεγάλες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις, οι οποίες, σε αντίθεση με τις μεσαίες επιχειρήσεις, διαθέτουν εργατικό δυναμικό από 250 άτομα και παραπάνω προσωπικό. Με βάση το κριτήριο του ισολογισμού στις μεγάλες επιχειρήσεις (κύκλος εργασιών που πραγματοποιούνται ανά έτος για μια επιχείρηση), ο ετήσιος συνολικός ισολογισμός ξεπερνάει τα 43 εκατομμύρια ευρώ (Ε.Ε., 2015).

Επίσης, όσον αφορά τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις, διακρίνονται 3 τύποι επιχειρήσεων. Οι τύποι επιχειρήσεων που διακρίνονται είναι οι αυτόνομες επιχειρήσεις, οι συνεργαζόμενες με άλλες επιχειρήσεις, οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις με άλλες.

Παρακάτω, αναφέρονται επιγραμματικά ο κάθε ένας από τους παραπάνω τύπους επιχειρήσεων σχετικά με τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις.

Αυτόνομη επιχείρηση:

Είναι ο τύπος επιχείρησης που συναντάται κατά κύριο λόγο. Ουσιαστικά, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στον τύπο αυτό, δεν συνδέονται με τα χαρακτηριστικά των άλλων 2 προαναφερθέντων τύπων επιχειρήσεων (συνεργαζόμενες και συνδεδεμένες). Μια επιχείρηση χαρακτηρίζεται ως αυτόνομη όταν πληρεί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Δεν διαθέτει συμμετοχή της τάξης του 25% ή και περισσότερο σε μια άλλη επιχείρηση

- Δεν κατέχεται άμεσα κατά 25% ή και περισσότερο από μια άλλη επιχείρηση ή και από άλλες περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους
- Δεν περιέχει στους λογαριασμούς της και δεν συντάσσει παγιωμένους λογαριασμούς με επακόλουθο να μην θεωρείται ως μια συνδεδεμένη επιχείρηση

Συνεργαζόμενη επιχείρηση:

Αυτός ο τύπος ορίζει μια κατάσταση κατά την οποία μια επιχείρηση έχει συνάψει σημαντική χρηματοοικονομική σύμπραξη με μια άλλη επιχείρηση χωρίς η μία από αυτές να ασκεί πραγματικό έλεγχο, άμεσα ή έμμεσα, στην άλλη. Μια συνεταιριστική επιχείρηση είναι μια επιχείρηση που δεν είναι ούτε αυτόνομη ούτε συνδεδεμένη μεταξύ της. Μια επιχείρηση είναι συνδεδεμένη με άλλη επιχείρηση εάν το 25% ή περισσότερο αλλά λιγότερο από το 50% των μετοχών ανήκει στην επιχείρηση. Μια άλλη επιχείρηση κατέχει περισσότερο από το 25% αλλά λιγότερο από το 50% των μετοχών της αιτούσας επιχείρησης. Επίσης, η αιτούσα οντότητα δεν καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν άλλες οντότητες και δεν περιλαμβάνεται με ενοποίηση στις οικονομικές καταστάσεις άλλων οντοτήτων ή συνδεδεμένων οντοτήτων.

Συνδεδεμένη επιχείρηση:

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση μιας εταιρείας του ομίλου η οποία, άμεσα ή έμμεσα, ελέγχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου (συμπεριλαμβανομένων των συμβατικών μετόχων ή, σε ορισμένες περιπτώσεις μεμονωμένων μετόχων) ή έχει τη δυνατότητα να ασκεί ελέγχουσα επιρροή στην εκάστοτε εταιρεία. Πρόκειται επομένως για σπάνιες περιπτώσεις που διαφέρουν πολύ από τους δύο προηγούμενους τύπους. Για να αποφευχθούν οι δυσκολίες ερμηνείας από τις επιχειρήσεις, η Επιτροπή, προσαρμόζοντας τον ορισμό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, όρισε αυτό το είδος οντότητας ώστε να περιλαμβάνει τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ενοποιημένους λογαριασμούς, η οποία ισχύει εδώ και πολλά χρόνια. Οι επιχειρήσεις γνωρίζουν έτσι άμεσα ότι υποχρεούνται από την παρούσα οδηγία να καταρτίζουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή ότι περιλαμβάνονται με ενοποίηση στις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει τέτοιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ωστόσο, για να ενταχθεί μια επιχείρηση σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες μεγεθών (π.χ. στις μεγάλες επιχειρήσεις), είναι απαραίτητο να πληρούνται τουλάχιστον δύο από τα τρία κριτήρια που απαιτούνται για την κατηγοριοποίηση της με βάση το μέγεθος. Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

Α) Ο κύκλος εργασιών μιας επιχείρησης: Αναφέρεται κατά κύριο λόγο στις πωλήσεις που πραγματοποιούνται για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (συνήθως προσδιορίζεται ανά έτος). Με άλλα λόγια, θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως το συνολικό ετήσιο εισόδημα που έχει αποκτήσει μια επιχείρηση, χωρίς ωστόσο να συμπεριλαμβάνονται σε αυτό οι οποιοδήποτε φόροι που μπορεί να επιβληθούν ανά

επιχείρηση οπουδήποτε μεγέθους. Δηλαδή, δεν περιλαμβάνονται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) αλλά και ούτε οποιοδήποτε έμμεσοι δασμοί. Επίσης, αποτελεί δείκτη που μπορεί να δείξει την κερδοφορία της οντότητας. Δηλαδή, δίνεται έμφαση στα συνολικά κέρδη που βασίζονται κατά κύριο λόγο στην τιμή πώλησης των προϊόντων. Απεικονίζει την δύναμη μιας επιχείρησης στην αγορά εργασίας αλλά και εργαλείο για την σύγκριση μεταξύ κύκλου εργασιών μιας άλλης επιχείρησης την συγκεκριμένη περίοδο. Με αυτό τον τρόπο, μπορεί να αξιοποιηθεί για την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας. Συνεπώς, ο κύκλος εργασιών είναι ένας υποχρεωτικός και σημαντικό δεδομένο, καθώς δείχνει την οικονομική κατάσταση για το τρέχων έτος αλλά και για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Β) Ο αριθμός των απασχολούμενων μιας επιχείρησης: Αποτελεί πρωταρχικό και πιο σημαντικό κριτήριο για να καθοριστεί η κατηγορία στην οποία θα ενταχθεί μια επιχείρηση. Σχετίζεται με τον ετήσιο αριθμό μονάδων εργασίας (ΕΜΕ). Αναφέρεται κυρίως στο εργατικό δυναμικό πλήρους, μερικής αλλά και εποχικής απασχόλησης. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται τα άτομα τα οποία εργάζονται για την επιχείρηση, τους ιδιοκτήτες επιχειρηματίες αλλά και εκείνους που εργάζονται για την επιχείρηση και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση. Ουσιαστικά, μια Ετήσια Μονάδα Εργασίας(ΕΜΕ), αντιστοιχεί σε ένα άτομο, το οποίο εργαζόταν ή εργάζεται σε μια συγκεκριμένη επιχείρηση κατά την διάρκεια ενός ολόκληρου έτους, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Ωστόσο, τα άτομα τα οποία είτε δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη την διάρκεια ενός έτους είτε έχουν εργαστεί σε καθεστώς μερικής απασχόλησης, δηλαδή εποχικά, υπολογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.

Γ) Ο ετήσιος συνολικός ισολογισμός μιας επιχείρησης: Σχετίζεται με την αξία του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού αλλά και παθητικού μιας επιχείρησης. Το παθητικό μιας επιχείρησης απεικονίζει από που προέρχονται τα κεφάλαια που αξιοποιεί, ενώ το ενεργητικό απεικονίζει που είναι επενδυμένα. Ουσιαστικά, το παθητικό μιας επιχείρησης είναι όλα τα χρήματα, τα οποία χρωστάει η επιχείρηση. Το ενεργητικό αναφέρεται στα χρήματα τα οποία χρωστάνε στην επιχείρηση όπως για παράδειγμα από πωλήσεις προϊόντων ή αγορά αποθεμάτων που ενδέχεται να χρειάζεται μια επιχείρηση. Κατά κύριο λόγο αποτελεί από τα πρωτεύοντα οικονομικά δεδομένα που απεικονίζει ανά έτος την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το μέγεθος σε μια επιχείρηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα, διότι οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να αγοράζουν ύλες και αγαθά που απαιτούνται σε καλύτερες τιμές λόγω της ενδεχόμενης διαπραγματευτικής τους δύναμης. Οι επιχειρήσεις μεγαλύτερες σε μέγεθος από ότι άλλες μικρότερους έχουν την δυνατότητα να διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό, λόγω της αυξημένης παραγωγής προϊόντων. Επιπρόσθετα, οι μεγάλες επιχειρήσεις διαθέτουν μεγάλα κεφάλαια αλλά και διαθέσιμους πόρους ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν, σε αντίθεση με επιχειρήσεις μικρότερου μεγέθους. Οι μεγάλες εταιρείες έχουν ένα πλεονέκτημα επειδή μπορούν να είναι πιο αποτελεσματικές και να έχουν ισχυρότερη θέση στην αγορά. Αυτό τους επιτρέπει να έχουν καλύτερες προσφορές με πελάτες και προμηθευτές.

Για την οικονομία, οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι ένας σημαντικός παράγοντας. Η παραγωγή και οι θέσεις εργασίας τους συμβάλλουν σημαντικά, ειδικά όταν δραστηριοποιούνται στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η επιρροή τους στην οικονομία είναι ακόμη μεγαλύτερη όταν είναι σημαντικοί παίκτες σε αυτόν τον σημαντικό τομέα.

Μερικοί άνθρωποι σκέφτονται το μέγεθος μιας εταιρείας όταν λαμβάνουν οικονομικές αποφάσεις. Για παράδειγμα, εάν μια εταιρεία είναι μικρή, η κυβέρνηση μπορεί να τη βοηθήσει πολύ. Αλλά αν μια εταιρεία είναι μεγάλη, η κυβέρνηση μπορεί να μην ενδιαφέρεται τόσο πολύ. Οι άνθρωποι συχνά βλέπουν θετικά τις μεγάλες εταιρείες. Βλέπουν ότι αυτές οι εταιρείες τείνουν να έχουν υψηλά πρότυπα για να διατηρήσουν τη φήμη και την καλή τους εικόνα. Από την άλλη πλευρά, οι μικρές εταιρείες θέλουν να διατηρήσουν τη φήμη τους επειδή δεν θέλουν να καταστραφεί η εικόνα τους. Με μεγαλύτερες οικονομίες κλίμακας, αυτές οι εταιρείες είναι επίσης πιο πιθανό να προσφέρουν χαμηλότερες τιμές.

Οι επενδυτές συχνά εξετάζουν το μέγεθος μιας εταιρείας όταν επενδύουν στη μετοχή ή στο εταιρικό της χρέος. Αυτό μπορεί να τους βοηθήσει να αισθάνονται πιο σίγουροι ότι η εταιρεία είναι σε θέση να ανταγωνιστεί και να κερδίσει χρήματα.

Οι μεγάλες εταιρείες προσφέρουν στους εργαζόμενους καλύτερες ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένων υψηλότερων μισθών και περισσότερων ευκαιριών για επαγγελματική εξέλιξη. Είναι επίσης πιο πιθανό να είναι σταθεροί και να προσφέρουν περισσότερη ασφάλεια εργασίας από τις μικρότερες επιχειρήσεις (Nasrudin A., 2022).

Οι κυβερνήσεις ενδέχεται να χρεώνουν διαφορετικούς φόρους ανάλογα με το μέγεθος μιας εταιρείας. Αυτό μπορεί να εξαρτάται από το πόση βοήθεια μπορεί να λάβει η εταιρεία από την κυβέρνηση, όπως επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις.

Οι πιστωτές ενδιαφέρονται για το μέγεθος μιας εταιρείας για να καταλάβουν πόσα χρήματα μπορεί να δανειστεί. Οι μεγαλύτερες εταιρείες μπορούν να δανειστούν περισσότερα χρήματα, διευκολύνοντας την εύρεση χρηματοδότησης από τις τράπεζες ή την κεφαλαιαγορά.

Οι προμηθευτές προτιμούν μεγάλες εταιρείες γιατί αυτές οι εταιρείες είναι πιο πιθανό να αγοράσουν μεγάλες ποσότητες προϊόντων από αυτές. Αυτό καθιστά τους προμηθευτές ικανούς να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας, οι οποίες μπορούν να τους εξοικονομήσουν χρήματα.

Εν κατακλείδι, λαμβάνοντας όμως υπόψη το μέγεθος που έχει μια επιχείρηση, προκύπτει με αυτό τον τρόπο μια πιο σαφή εικόνα ως προς το αντίκτυπο της στην υγεία αλλά και το οικονομικό επίπεδο της. Δίνοντας έμφαση στην κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων με γνώμονα το μέγεθος τους, παρέχεται και μια πιο ομοιόμορφη προοπτική όσον αφορά την απόδοση των επιχειρήσεων (Novak M., C., 2019).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Οι οικονομίες κλίμακας είναι ένας οικονομικός όρος, ο οποίος σχετίζεται με την μείωση του κόστους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση, αυξάνοντας έτσι την ποσότητα του παραγόμενου προϊόντος, που χαρακτηρίζει την παραγωγή ενός προϊόντος. Οι οικονομίες κλίμακας αποτελούν μια έννοια σε οικονομικό επίπεδο, όπου αναφέρονται στην τάση της μείωσης κόστους ενός προϊόντος που πραγματοποιεί μια επιχείρηση για παράδειγμα, επιτυγχάνοντας με αυτό τον τρόπο την αύξηση της ποσότητας του παραγόμενου προϊόντος. Ουσιαστικά, οι οικονομίες κλίμακας αναφέρονται στα δυνατά πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την αύξηση της ποσότητας μιας ή περισσότερων μονάδων ενός προϊόντος. Μπορούν επίσης να θεωρηθούν και ως στρατηγικές για την μείωση του μέσου ετήσιου κόστους, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αύξηση της απόδοσης μιας επιχείρησης οποιουδήποτε μεγέθους (Πολύζος Σ., 2019).

Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα των οικονομιών κλίμακας είναι ότι μπορεί να εφαρμοστούν μόνο σε μεγάλες επιχειρήσεις, λόγω των δυνατοτήτων που διαμορφώνουν οι μεγάλες επιχειρήσεις ως προς τα οφέλη. Δηλαδή, σχετίζονται με τις μεγάλες επενδύσεις που μπορούν να πραγματοποιήσουν οι μεγάλες επιχειρήσεις όπου τα οφέλη είναι μακροπρόθεσμα και όχι βραχυπρόθεσμα.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν ορισμένοι παράγοντες οι οποίοι ωθούν τις επιχειρήσεις προς την μείωση του ετήσιου συνολικού κόστους τους, δηλαδή σε εφαρμογή οικονομιών κλίμακας. Οι παράγοντες αυτοί είναι η εξειδίκευση του κεφαλαίου τους αλλά και του εργατικού τους δυναμικού, όπως και το χαμηλό κόστος παραγωγής ανά μονάδα προϊόντος.

Οι οικονομίες κλίμακας παρατηρούνται στην παραγωγή μονάδας προϊόντων. Ορισμένα παραδείγματα πραγματοποίησης οικονομιών κλίμακας είναι οι μεγάλες βιομηχανίες αυτοκινήτων. Η αυτοκινητοβιομηχανία Ford αλλά και η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία Volkswagen G είναι μεγάλες και παγκοσμίως γνωστές αυτοκινητοβιομηχανίες οι οποίες διέπονται από οικονομίες κλίμακας, καθώς δεν δέχονται ανταγωνισμό από άλλες μικρότερου μεγέθους επιχειρήσεων ή βιομηχανιών συγκεκριμένα.

2.2. Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΣ

Γενικότερα, οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις παίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την οικονομία όλων των χωρών παγκοσμίως, καθώς αποσκοπούν στην οικονομική ανάπτυξη και την ενίσχυση της απασχόλησης. Οι μεσαίες και οι μεγάλες επιχειρήσεις σε μεγαλύτερο βαθμό, συμβάλλουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά και στην συνολικότερη οικονομική ανάπτυξη. Σύμφωνα, όμως, με την έκθεση ΟΟΣΑ σχετικά με την συνεισφορά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην παγκόσμια οικονομία το 2017, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις συνολικά αποτελούν περίπου το 99% των επιχειρήσεων. Επιπλέον, συμβάλλουν στο 70% περίπου της απασχόλησης συνολικά και θεωρούνται ως οι σημαντικότεροι παράγοντες στην δημιουργία αξίας, διαμορφώνοντας περίπου 50% με 60% κατά μέσο όρο της προστιθέμενης αξίας (Sustainability Knowledge Group, 2019). Επίσης, στις αναπτυσσόμενες οικονομίες, οι μεσαίες επιχειρήσεις συμβάλλουν έως και στο 45% της συνολικής απασχόλησης αλλά και αποσκοπεί περίπου στο 33% του συνολικού ΑΕΠ. Οι ευκαιρίες της επιχειρηματικής αγοράς, της περιφερειακής ανάπτυξης και της αγοράς και ανάπτυξης σε κάθε περιοχή εξαρτώνται όλο και περισσότερο από την ικανότητά τους να δημιουργούν συνεχώς καινοτόμα προϊόντα και διαδικασίες. Ως εκ τούτου, η καινοτομία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στη διατήρηση ή ανάπτυξη της οικονομικής ανάπτυξης (Sternberg R., 2015).

Επιπρόσθετα, η κύρια διαφορά μεγέθους μεταξύ των μεσaiών και των μεγάλων επιχειρήσεων οδηγεί αναγκαστικά σε περισσότερες εξαγωγές από τις μεγάλες επιχειρήσεις. Από την άλλη μεριά, οι μεσαίες επιχειρήσεις συμβάλλουν επίσης στις εξαγωγές κυρίως μέσω του ρόλου τους ως ανάθεση εταιρειών από μεγάλες επιχειρήσεις. Εν κατακλείδι, καταλήγουμε στην υπόθεση ότι όσο υψηλότερες είναι οι πωλήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων τόσο υψηλότερες οι πωλήσεις των άλλων επιχειρήσεων με βάση το μέγεθος τους (μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις). Με άλλα λόγια, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις πωλήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων ως υποκατάστατο για τις πωλήσεις των ΜΜΕ (Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων).

Ένας άλλος σημαντικός ρόλος των μεγάλων επιχειρήσεων ως πολυεθνικών είναι ότι μπορούν να αποτελέσουν έναν καταλύτη για μια άτυπη περιφερειακή ολοκλήρωση. Για παράδειγμα, είναι γνωστό ότι οι ιαπωνικές πολυεθνικές μεγάλες εταιρείες έχουν δραστηριοποιηθεί πολύ στη Νοτιοανατολική Ασία και το δίκτυο τους για την εξωτερική ανάθεση μέρους της τοπικής παραγωγής τους σε αυτήν την περιοχή συν η Κίνα έχει δημιουργήσει μια άτυπη ολοκλήρωση που δεν είναι καθόλου αμελητέα. Οι αμερικανικές πολυεθνικές μεγάλες φίρμες επιχειρήσεων ήταν οι καταλύτες σχεδόν μιας παγκόσμιας ολοκλήρωσης και πιο συγκεκριμένα της ευρωπαϊκής. Όπως παράγουν πολλές από αυτές τις αμερικανικές ή ιαπωνικές ή κορεατικές εταιρείες τελικών καταναλωτικών αγαθών, ο αντίκτυπος είναι ακόμη μεγαλύτερος πολιτιστικά και κοινωνικά (Sanidas E., 2007).

Επίσης, ένας άλλος ρόλος που διαδραματίζουν οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι η παραγωγή συγκριτικών πλεονεκτημάτων όσον αφορά την εξειδίκευση ενός προϊόντος. Αυτό είναι δυνατό στις ελεύθερες αγορές επειδή οι μεγάλες επιχειρήσεις αναζητούν πάντα νέους δρόμους για κέρδος και μέσω αυτού, οι ιδιαιτερότητες της της παγκόσμιας αγοράς ανακαλύπτουν ποια προϊόντα ταιριάζουν καλύτερα στις δικές τους τεχνικές, οργανωτικές ικανότητες και διαθέσιμους πόρους. Ουσιαστικά, κάθε χώρα μέσω της λειτουργίας των μεγάλων επιχειρήσεων της έχει την τάση να ειδικεύονται σε ορισμένους κλάδους περισσότερο παρά σε άλλους.

2.2.1. ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ορισμένες συσχετίσεις του μεγέθους των επιχειρήσεων με την ανάπτυξη που μπορεί να επιφέρουν, είναι οι εξής:

Η προσέγγιση του Gibrat (1931): Η πρώτη προσέγγιση στον τομέα της επιχειρηματικής ανάπτυξης έγινε από τον Robert Gibrat (1931). Η προσέγγιση αυτή θεωρείται το πιο αντιπροσωπευτικό αναπτυξιακό μοντέλο που συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Στο έργο του που ονομάζεται Law of Proportionate Effect, δηλαδή ο νόμος του αναλογικού αποτελέσματος υποστηρίζει πως ο ρυθμός ανάπτυξης μιας επιχείρησης, είναι ανεξάρτητος από το μέγεθος της επιχείρησης (Samuels J. M., 1965).

Επίσης, είναι χαρακτηριστικό πως ο νόμος του Gibrat είχε εφαρμοστεί και από άλλους ερευνητές, οι οποίοι οδηγήθηκαν σε διαφορετικά συμπεράσματα.

Η προσέγγιση Baumol (1959): Με βάση την θεωρία αυτή, το μέγεθος των επιχειρήσεων συνδέεται με το κέρδος. Δηλαδή, σύμφωνα με την θεωρία αυτήν η ζήτηση για κέρδος προσδιορίζεται όχι μόνον από το εισόδημα αλλά και από το επιτόκιο, διότι από το ύψος του εξαρτάται η απώλεια εισοδήματος των επενδυτών όταν αυτοί δεν επενδύσουν τα χρήματα για χάρη την επιχείρησης αυτής (Baumol, 1968).

Επίσης, η θεωρία αυτή έρχεται σε συνέργεια με του Tobin, όπου ο ίδιος επέκτεινε την κευνσιανή θεωρία, η οποία συνδέεται με την κερδοσκοπία μιας επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες της αβεβαιότητας και του κινδύνου.

Η προσέγγιση του Schumpeter: Με βάση την προσέγγιση αυτή, το μέγεθος μιας επιχείρησης συσχετίζεται με την ένταση της καινοτομίας. Ο Schumpeter παρουσιάζει ένα στατικό μοντέλο καπιταλισμού καταδικασμένο να τερματίσει τους αιώνιους μη παραγωγικούς κύκλους. Το κέρδος, σύμφωνα με τον Schumpeter, δεν προκύπτει από την εκμετάλλευση της εργασίας ή από την ενσωματωμένη αξία του κεφαλαίου. Τα οφέλη μιας επιχείρησης προκύπτουν όταν η κυκλική, μη εξελισσόμενη κατεύθυνση δεν συμβαδίζει με την στατική της πορεία. Με άλλα λόγια, συμβαίνει όταν κάθε είδους καινοτόμες ιδέες εισάγονται στην παραγωγική διαδικασία, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας ή την δημιουργία νέων προϊόντων. Η καινοτομία παρέχει

έτσι ένα σημαντικό αλλά προσωρινό πλεονέκτημα σε εκείνους που εφάρμοσαν αυτή την θεωρία. Είναι χαρακτηριστικό ότι υπάρχουν και άλλες θεωρίες ή προσεγγίσεις με βάση το μέγεθος της επιχείρησης σε αναλογία με την ανάπτυξη που μπορεί να επιφέρει από το 1900 μέχρι και σήμερα.

2.2.2 ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.2.2.1. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι χώρες που απαρτίζουν την Ανατολική Ευρώπη είναι οι εξής: Βουλγαρία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Τσεχία. Η πλειοψηφία των χωρών αυτών, όπως για παράδειγμα η Σλοβακία, δεν διέθετε τις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να έχουν ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη τους. Όμως, μέσω της υποστήριξης από την Ε.Ε., παρατηρήθηκε ανάπτυξη της οικονομίας στις χώρες αυτές.

Στην Ρουμανία, το 2020, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες επενδύσεις και καινοτομίες. Οι συγκεκριμένες επενδύσεις μπορούν με την σειρά τους να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της παραγωγής στις μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις αλλά και την βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους. Ουσιαστικά, αυτό αποσκοπεί στην συνολική οικονομική ανάπτυξη της χώρας της Ρουμανίας.

Στις προαναφερθείσες χώρες αλλά και σε άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπως Πολωνία και Τσεχία, η λειτουργία αλλά και μια ενδεχόμενη ανάπτυξης των διαθέσιμων μεσαίων επιχειρήσεων μπορεί να συμβάλλει όχι μόνο στην ανάπτυξη της οικονομίας εντός των χωρών αλλά και στην διεθνοποίηση της οικονομίας τους συνολικά (Iaroslav P., 2021).

Ένα άλλο αξιοσημείωτο γεγονός είναι ότι με βάση την ανάλυση της ευκολίας άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ανατολική Ευρώπη στην κατάταξη Ease of Doing Business με βάση την κατάταξη του 2020. Η κατάταξη αυτή δείχνει ότι η Τσεχία αλλά και η Πολωνία συγκαταλέγονται μεταξύ των 40 πρώτων χωρών παγκοσμίως.

Με βάση την κατάταξη των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης η Τσεχία αλλά και η Πολωνία καταλαμβάνουν την 40η και 41η θέση μεταξύ 190 χωρών. Ουσιαστικά, διαπιστώθηκε ότι οι μικρές αλλά και πιο συγκεκριμένα οι μεσαίες επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα καλύπτουν στις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα για την κατάταξη των οικονομιών των 190 χωρών με βάση την ευκολία άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας (Ease of Doing Business) αντιπροσωπεύουν πάνω από το 90% του συνόλου.

Πίνακας 1: Κατάταξη των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης με βάση την ευκολία άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Χώρες	Κατάταξη μεταξύ 190 χωρών	Doing Business Score
Βουλγαρία	61	72
Τσεχία	41	76,3
Ουγγαρία	52	73,4
Πολωνία	40	76,4
Ρουμανία	55	73,3
Σλοβακία	45	75,6
Ουκρανία	64	70,2

Πηγή: *Doing Business 2020* (World Bank Group).

Όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις, έχουν την δυνατότητα, σε αντίθεση με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, να παρέχουν καλύτερες θέσεις εργασίας αλλά και πιο υψηλούς μισθούς στο διαθέσιμο εργατικό δυναμικό. Οι παροχές που δίνονται στο εργατικό δυναμικό θεωρούνταν καλύτερες από τις μικρότερες σε μέγεθος επιχειρήσεις, όπως για παράδειγμα άδειες και συνταξιοδότηση.

2.2.2.2. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Όσον αφορά την Γερμανία, είναι χαρακτηριστικό ότι η οικονομική ανάπτυξη της χώρας της Γερμανίας στηρίχθηκε όχι μόνο από τις υπηρεσίες και το μεικτό οικονομικό σύστημα αλλά κυρίως από τις επιχειρήσεις/βιομηχανίες που διαθέτουν. Ειδικότερα ισχύει ότι οι μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν τον κύριο κορμό της δομής της γερμανικής οικονομίας. Ουσιαστικά, αναφέρονται στις επιχειρήσεις της χώρας με ετήσια κέρδη κάτω των 50 εκατομμυρίων ευρώ αλλά και εργατικό δυναμικό κάτω από 500 απασχολούμενους αλλά από 50 και πάνω. Αποτελεί και αυτός έναν κύριο λόγο επίτευξης οικονομικής ανάπτυξης και ευρωστίας στην Γερμανία πριν την περίοδο του γενικού lockdown λόγω της πανδημίας. Διαθέτει πολλές βιομηχανίες μεταποίησης όπως για παράδειγμα αυτοκινητοβιομηχανίες αλλά και άλλες βιομηχανίες παρασκευής εργαλείων και άλλων σημαντικών υλικών και προϊόντων. Επίσης, η Γερμανία κατατάσσεται στις τρεις μεγαλύτερες εξαγωγικές χώρες παγκοσμίως μαζί με τις Η.Π.Α. αλλά και την Κίνα. Οι κύριες εξαγωγές της χώρας αυτής είναι κυρίως αυτοκίνητα, χημικά, ηλεκτρονικές συσκευές και μηχανήματα (Martin Orth, 2018).

Ο τομέας των βιομηχανιών αντιστοιχούσε το 2018 περίπου στο 22,9 % Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, η υψηλότερη μεταξύ των χωρών της G7 (Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ).

Γενικότερα, οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες θεωρούνται από τις πιο επιτυχημένες σε οικονομικό επίπεδο σε παγκόσμιο επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, οι αυτοκινητοβιομηχανίες θεωρείται ως ο μεγαλύτερος και πιο επιδραστικός κλάδος της βιομηχανίας στην Γερμανία ως προς την οικονομία της. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι για τον συγκεκριμένο κλάδο καταγράφηκε κύκλος εργασιών περί τα 410 δισεκατομμύρια ευρώ, ουσιαστικά αντιστοιχεί περίπου στο 20% της βιομηχανίας του συνόλου της χώρας. Συνολικά, όλες οι βιομηχανίες αυτοκινήτων στην Γερμανία συνολικές πωλήσεις που αντιστοιχούσαν περίπου σε 378 δισεκατομμύρια ευρώ το 2020. Για παράδειγμα, η αυτοκινητοβιομηχανία του ομίλου Volkswagen κατατάχθηκε στην κορυφή των κατασκευών κινητήρων το 2020. Οι πωλήσεις που καταγράφηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν περίπου 9,3 εκατομμύρια πωλήσεις (Sawe B., 2017). Επίσης, θεωρείται από τους κορυφαίους κατασκευαστές στην Γερμανία το ίδιο έτος.

Εικόνα: Το αρχηγείο της αυτοκινητοβιομηχανίας Volkswagen στο Βόλσμπουργκ της Γερμανίας

Πηγή εικόνας: <https://www.volkswagenag.com/en/group/portrait-and-production-plants.html>

Παραδείγματα άλλων μεσαίων και μεγάλων brand αυτοκινητοβιομηχανιών είναι οι θυγατρικές της Volkswagen AG, Audi και Porsche, η Adam Opel AG αλλά και η BMW AG. Επιπρόσθετα, όσον αφορά τον τομέα των εξαγωγών, το συνολικό βάρος των οχημάτων, πιο συγκεκριμένα αυτοκινήτων, που είχαν εξαχθεί από την χώρα καταμετρήθηκε περίπου στους 106 τόνους. Η συνολική αξία των εξαγωγών αυτών που πραγματοποιήθηκαν το 2020 ήταν περίπου 184 δισεκατομμύρια ευρώ. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι από τις εξαγωγές που πραγματοποιήθηκαν το έτος 2020, στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ) εισήχθησαν αυτοκίνητα γερμανικής προέλευσης με την συνολική αξία να είχε ανέλθει στα 19,5 εκατομμύρια ευρώ κατά προσέγγιση (Κορτυγ Ε., 2022).

2.2.2.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (ΗΠΑ)

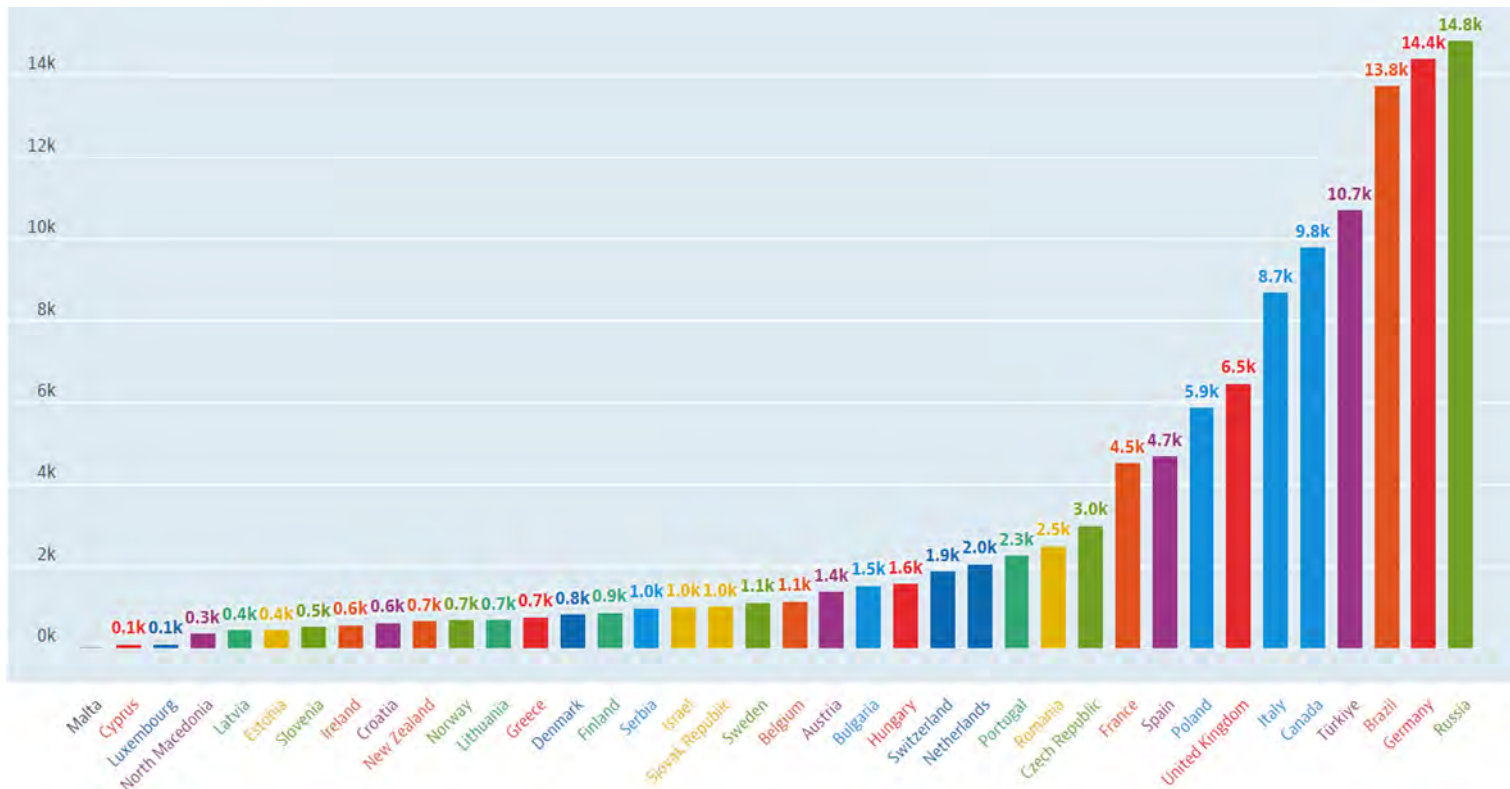
Παρόλο που υπάρχουν στις ΗΠΑ πολλές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), η οικονομία των ΗΠΑ κυριαρχείται από μεγάλες επιχειρηματικές μονάδες. Οι μεγάλες επιχειρήσεις ή εταιρίες παρέχουν αγαθά αλλά και υπηρεσίες σε ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων, όπου λειτουργούν πιο αποτελεσματικά από τις άλλες μικρότερες επιχειρήσεις (Anderson S. 2021).

Μπορούν επίσης να πωλούν διάφορα προϊόντα πιο φθηνά, επειδή μπορούν να παράγουν σε μεγαλύτερες ποσότητες και να έχουν χαμηλότερες τιμές πώλησης. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλοί καταναλωτές προσελκύονται από τις μεγάλες και ευρέως γνωστές επωνυμίες, οι οποίες με την σειρά τους παρέχουν ένα συγκεκριμένο επίπεδο ποιότητας. Οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι σημαντικές για την συνολική οικονομία των ΗΠΑ, διότι εξασφαλίζονται περισσότεροι οικονομικοί πόροι και είναι σε θέση να διεξάγουν έρευνα και να αναπτύσσουν νέα προϊόντα σε σχέση με τις μικρότερες σε μέγεθος επιχειρήσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις τείνουν επίσης να προσφέρουν πιο ποικίλες ευκαιρίες απασχόλησης, μεγαλύτερη εργασιακή ασφάλεια, υψηλότερους μισθούς αλλά και καλύτερα προγράμματα ασφάλισης υγείας.

Γενικότερα, οι κάτοικοι των ΗΠΑ αντιμετωπίζουν τις επιχειρήσεις με κάποια αμφιθυμία, όπου αναγνωρίζεται η συμβολή και η επίδραση των επιχειρήσεων τους στην οικονομική ευημερία. Ωστόσο, υπάρχει ο κίνδυνος οι μεγάλες εταιρίες για παράδειγμα ενδέχεται να γίνουν υπερβολικά ισχυρές, καταπνίγοντας με αυτά τον τρόπο νέες μικρότερες σε μέγεθος επιχειρήσεις και στερώντας από τους καταναλωτές την επιλογή. Οι μεγάλες επιχειρήσεις στις ΗΠΑ δεν ήταν πάντα αρκετά ευέλικτες ώστε να προσαρμόζονται στις ιδιαίτερα μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες. Στη δεκαετία του 1970, για παράδειγμα, οι αμερικανικές αυτοκινητοβιομηχανίες άργησαν να συνειδητοποιήσουν ότι η άνοδος των τιμών της βενζίνης τόνωνε τη ζήτηση για μικρότερα, πιο αποδοτικά αυτοκίνητα. Ως αποτέλεσμα, παραχώρησαν σημαντικό μερίδιο της εγχώριας αγοράς σε ξένους κατασκευαστές, ιδίως σε ιαπωνικούς. Επίσης, στις ΗΠΑ, οι περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις είναι οργανωμένες με την μορφή και δομή μεγάλων εταιριών. Η εταιρεία είναι μια ειδική νομική μορφή επιχειρηματικής οργάνωσης που είναι εγγεγραμμένη σε μία από τις 50 πολιτείες και αντιμετωπίζεται από τον νόμο ως φυσικό πρόσωπο. Οι εταιρίες κατέχουν περιουσία, μπορούν να μηνύουν και να μηνύονται και να συνάπτουν συμβάσεις. Επειδή η εταιρεία έχει ξεχωριστό νομικό καθεστώς, οι ιδιοκτήτες της προστατεύονται εν μέρει από την ευθύνη για τις πράξεις τους. Με αυτό τον τρόπο, οι μεγάλες επιχειρήσεις ενισχύουν την οικονομική ευημερία στο εσωτερικό των ΗΠΑ, διαμορφώνοντας με αυτό τον τρόπο μια σταθερότητα σε οικονομικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα, στο παρακάτω γράφημα απεικονίζονται ο αριθμός των μεσaiών επιχειρήσεων των 37 χωρών παγκοσμίως με τον μεγαλύτερο αριθμό, όπου η σειρά κατάταξης είναι από την χώρα με τον μικρότερο αριθμό μεσaiών επιχειρήσεων στον μεγαλύτερο αριθμό μεσaiών επιχειρήσεων το 2021.

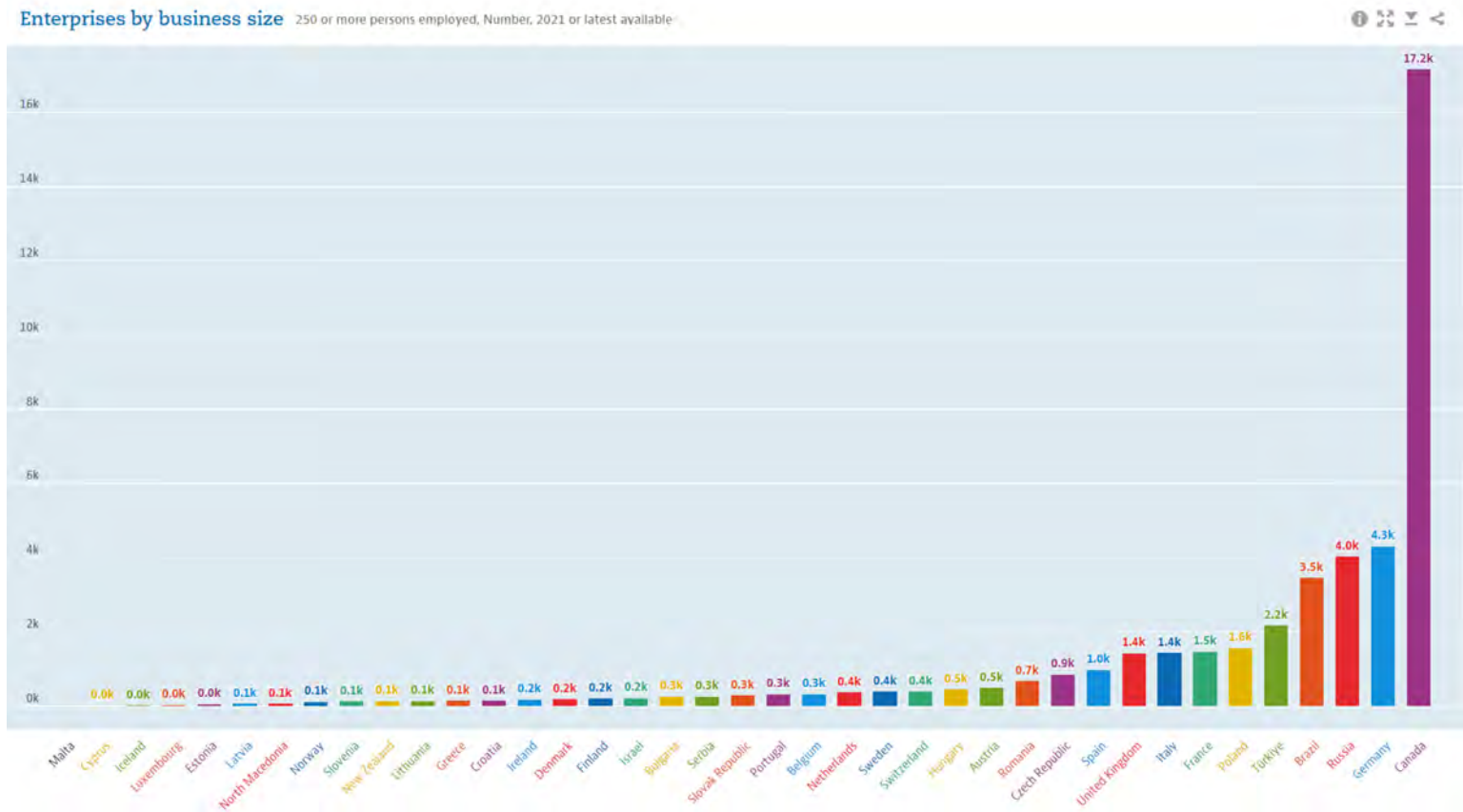
Γράφημα 1: Κατάταξη χωρών της Ευρώπης με βάση του αριθμού των μεσαίων επιχειρήσεων κατά αύξουσα σειρά

Πηγή: Eurostat (2021).

Αντίστοιχα, στο παρακάτω γράφημα απεικονίζονται ο αριθμός των μεγάλων επιχειρήσεων των 37 χωρών παγκοσμίως με τον μεγαλύτερο αριθμό, όπου η σειρά κατάταξης είναι από την χώρα με τον μερικότερο αριθμό μεγάλων επιχειρήσεων στον μεγαλύτερο αριθμό μεγάλων επιχειρήσεων το 2021.

Γράφημα 2: Κατάταξη χωρών της Ευρώπης με βάση του αριθμού των μεγάλων επιχειρήσεων κατά αύξουσα σειρά

Πηγή: Eurostat (2021).

3: ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αρχικά, οι μεσαίες επιχειρήσεις, μαζί με τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις καταλαμβάνουν περίπου το 99% των συνολικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Ουσιαστικά, εξυπηρετούν πλήθος κλάδων και δραστηριοτήτων, καθώς με την σειρά τους αντιπροσωπεύουν περίπου το 19% του ΑΕΠ αλλά και το 87% της απασχόλησης συνολικά σε επιχειρήσεις (ΣΕΒ, 2017).

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν έναν σημαντικό πυλώνα για την ελληνική οικονομία και επιχειρηματικότητα. Οι μεσαίες και οι μεγάλες επιχειρήσεις αποτελούν κινητήριο δύναμη της οικονομίας τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς οι επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στην συνεισφορά στο ΑΕΠ της χώρας και στην παραγωγή προστιθέμενης αξίας. Επίσης, οι μεγάλες και οι μεσαίες επιχειρήσεις πιο συγκεκριμένα παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων παρόμοιου μεγέθους. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται και η κοινωνική σταθερότητα στην χώρα.

3.1. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με την πάροδο του χρόνου, έχει παρατηρηθεί στο σύνολο της χώρας ότι τα χαρακτηριστικά και ο ρόλος των μεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως είναι συγκεκριμένος.

Οι μεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα συμβάλλουν στην οικονομία της χώρας. Κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και έπειτα, μπορεί οι μεσαίες επιχειρήσεις να επηρεάστηκαν σημαντικά, αλλά θεωρείται πως παρουσίασαν την μεγαλύτερη συνεισφορά στην συνολική οικονομία μέσω όρων προστιθέμενης αξίας ανά επιχείρηση. Επίσης, οι μεσαίες επιχειρήσεις κατάφεραν σε μεγάλο βαθμό να διατηρήσουν την παραγωγικότητα τους, σε σχέση με πιο μικρές επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, η φαινόμενη παραγωγικότητα, όπου στις μεσαίες επιχειρήσεις είναι κοντά στο 40% μεγαλύτερη από τις μικρές και ακόμη περισσότερο από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που είναι ποσοστό της τάξης του 178% (Σκοπελίτης Ε., 2017).

Οι μεσαίες επιχειρήσεις με την πάροδο του χρόνου παρουσίασαν μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα και αντοχή κατά κύριο λόγο, καθώς χρησιμοποιούν οικονομίες κλίμακας. Κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης, είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο οι μεσαίες αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις δεν αλλοιώθηκαν οικονομικά, αλλά κατάφεραν να μετατρέψουν την ύφεση αυτή σε ευκαιρία για ανάπτυξη τους με βάση τα δεδομένα την περίοδο εκείνη. Συνεπώς, το μέγεθος των επιχειρήσεων έπαιξε σημαντικό ρόλο για την επιβίωση τους.

Πιο συγκεκριμένα, παρότι μειώθηκε ο αριθμός των συνολικών μεσαίων επιχειρήσεων της χώρας κατά 33%, η προστιθέμενη αξία τους δεν μεταβλήθηκε, σε αντίθεση με

άλλες μικρότερες επιχειρήσεις, στις οποίες η μείωση κυμαινόταν σε ποσοστό της τάξης του 12%. Επίσης, την περίοδο 2012-2014, οι μεσαίες επιχειρήσεις είχαν πετύχει αύξηση των εσόδων τους έως και 35%. Την ίδια χρονική περίοδο, οι πιο μικρές σε μέγεθος επιχειρήσεις, δεν είχαν καταγράψει έσοδα, αλλά πτώση τους κατά 50%.

Επίσης, ένας μεγάλος αριθμός μεσαίων επιχειρήσεων εστιάζει μέχρι και σήμερα σε εμπορεύσιμα προϊόντα αλλά και υπηρεσίες που βασίζονται στην εμπορική δραστηριότητα. Οι μεσαίες επιχειρήσεις ειδικά χαρακτηρίζονται κυρίως ως εισαγωγικές επιχειρήσεις, καθώς πραγματοποίησαν αύξηση των εξαγωγών τους κατά 40% περίπου (Σκοπελίτης Ε., 2017).

Αρκετές μεσαίες επιχειρήσεις δίνουν έμφαση στην μεταποιητική δραστηριότητα, καθώς στον κλάδο αυτό η προστιθέμενη αξία ισούται περίπου με 4 φορές την προστιθέμενη αξία οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας ή υπηρεσίας που παρέχουν διάφορες μεσαίες επιχειρήσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συρρίκνωση των πολύ μικρών επιχειρήσεων συντελέστηκε ταυτόχρονα με την αύξηση του μεριδίου όλων των υπόλοιπων κατηγοριών από 6,04% σε 10,49%, που περιλαμβάνουν τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν, θεωρούνται ως τα χαρακτηριστικά όπου οι επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους άντεξαν κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Με αυτή την λογική, η οικονομική κρίση ανέδειξε ορισμένα πλεονεκτήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται από την ταχεία προσαρμοστικότητα των μεσαίων επιχειρήσεων αλλά και των μεγάλων στην συνέχεια, καθώς οι μικρότερες επιχειρήσεις δεν μπόρεσαν να επιβιώσουν την περίοδο εκείνη. Τα χαρακτηριστικά αυτά, δηλαδή η προσαρμοστικότητα και η καινοτομία παρατηρούνται ακόμα και σήμερα σε πολλές αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις στην Ελλάδα, διότι αν δεν μπορούν να προσαρμοστούν στα τωρινά δεδομένα ή σε μια μελλοντική περίοδο οικονομικής ύφεσης, τότε δεν θα μπορούν να αναπτυχθούν και να παράγουν έσοδα για την βιωσιμότητα τους.

Ωστόσο είχε υποστηριχθεί ότι οι μεσαίες επιχειρήσεις καινοτομούν περισσότερο από ότι οι μεγάλες κάτω από τις ακόλουθες συνθήκες, καθώς δραστηριοποιούνται σε κλάδους που απαιτούν εργασία με σχετικά υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης. Ουσιαστικά, οι επιχειρήσεις αυτές χαρακτηρίζονται από υψηλούς καινοτομικούς ρυθμούς. Γενικότερα, η καινοτομία διαδικασία των μεσαίων επιχειρήσεων είναι θετική συνάρτηση της μικρής συγκέντρωσης των επιχειρήσεων, της χαμηλής έντασης κεφαλαίου και της ύπαρξης προϊόντων με καθορισμένες προδιαγραφές (Floros et al, 2014).

Πέρα των θετικών χαρακτηριστικών των μεσαίων επιχειρήσεων, η συρρίκνωση που βίωσαν κατά τη διάρκεια της κρίσης ήταν σημαντική και εμφανής. Σύμφωνα με μελέτη της ΓΣΕΒΕΕ (2018) οι μεσαίες επιχειρήσεις παρουσίασαν μία σημαντική μείωση της απασχόλησης στους κλάδους με σημαντική συμμετοχή τους, πιο συγκεκριμένα, σε δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης, χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, μεταποίηση, διαχείριση ακίνητης περιουσίας αλλά και κατασκευές.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι από τους 5 αυτούς κλάδους, στους 4 από αυτούς τους κλάδους παρατηρούνται διαχρονικά απώλειες θέσεων εργασίας, οι οποίες ενδέχεται να ξεπερνούν τον μέσο όρο των απωλειών σε γενικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, από τις 776.900 θέσεις εργασίας που παραμένουν χαμένες από το 2008 ως το 2018 οι 546.100, ή οι 7 στις 10, ανήκουν σε κλάδους με βάση την έκθεση ΓΣΕΒΕΕ (2018).

3.2. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γενικότερα, την περίοδο 2008-2016 στην Ελλάδα, οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιήθηκαν για την αξιοποίησης επενδυτικής ευκαιρίας σε αντίθετη με επιχειρηματίες που δραστηριοποιήθηκαν από ανάγκη, παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις. Η απόδοση αυτών των επιχειρήσεων παρουσιάζεται μέσω μίας υψηλότερης αύξησης ή έστω χαμηλότερης μείωσης ως προς τα έσοδά της και τον αριθμό των απασχολουμένων.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις, είχαν βιώσει μια μεγάλη μείωση των κερδών τους την περίοδο της οικονομικής ύφεσης, από το 2008 έως το 2016. Το ίδιο συνέβη και για τις μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις. Παρόλα αυτά, το οικονομικό αυτό χάσμα διευρύνθηκε, καθώς μεταξύ των κερδοφόρων επιχειρήσεων που άντεξαν τους κραδασμούς της κρίσης και εκείνων που υπέστησαν τη μεγαλύτερη ζημία σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας. Ο ρυθμός αύξησης των πωλήσεων, από την άλλη πλευρά, συνέβαλε στην κερδοφορία των επιχειρήσεων, καθώς οι επιχειρήσεις μπορούν να μετατρέψουν τις πωλήσεις σε κέρδη εκμεταλλευόμενες τις όποιες ευκαιρίες παρουσιάστηκαν για την επίτευξη κερδών.

Η παραγωγικότητα αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει στην κερδοφορία των μεγάλων επιχειρήσεων, όπως και η μεταβολή της απασχόλησης. Αυτό υποδηλώνει ότι τα υψηλά επίπεδα παραγωγικότητας δεν αποτελούν απόρροια της μείωσης της απασχόλησης αλλά άλλων παραγόντων (πχ αύξηση εξαγωγών, βελτίωση ποιότητας προϊόντων, αναβάθμιση τεχνολογίας κλπ.). Η θετική συσχέτιση της αύξησης της απασχόλησης με την αποδοτικότητα ουσιαστικά υποδεικνύει την προσέλκυση εργαζομένων από υγιείς επιχειρήσεις.

Η επίδραση του μεγάλου μεγέθους τους, το οποίο καθορίζεται από τον αριθμό των εργαζομένων και τον συνολικό ετήσιο ισολογισμό(εργατικό δυναμικό από 250 άτομα και πάνω και ετήσιο ισολογισμό που ξεπερνάει τα 43 εκατομμύρια ευρώ) μπορεί επίσης να ερμηνευθεί ως ένδειξη της ισχύος των επιχειρήσεων στην αγορά και του θετικού του αντίκτυπου τους στην απόδοση τους, που οδηγούν σε αποκόμιση κερδών (Notta O., Vlachnei A., 2014). Επιπρόσθετα, είναι δεδομένο ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως, μπορεί να έχουν ανώτερη απόδοση καθώς είναι πιο επιρρεπείς στην εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας και εμβέλειας και μπορούν να οργανώσουν τις δραστηριότητές τους πιο αποτελεσματικά.

Η ηλικία μιας μεγάλης επιχείρησης αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη κερδών και την περαιτέρω ανάπτυξη της. Ουσιαστικά, λόγω του χρόνου που

απαιτείται, οι μεγάλες σε μέγεθος επιχειρήσεις δεν είναι μόνο πιο αποτελεσματικές από τις μικρές αλλά και μεγαλύτερης ηλικίας, οδηγώντας σε μια θετική σχέση μεταξύ της ηλικίας της εταιρείας και της αποτελεσματικότητας. Παρέχουν μια κριτική σχετικών μελετών και δείχνουν μικτά αποτελέσματα. Με άλλα λόγια, οι μεγάλες επιχειρήσεις φαίνεται να έχουν είτε θετική είτε αρνητική σχέση με παράγοντες μεγέθους και ηλικίας. Η σχέση μεγέθους-αποτελεσματικότητας θα μπορούσε να είναι αρνητική για τις μεγάλες επιχειρήσεις και θετική για τις μικρές επιχειρήσεις (Floros et al 2014).

Επιπρόσθετα, πριν από την περίοδο της οικονομικής κρίσης μόνο το μερίδιο αγοράς επηρέαζε θετικά και στατιστικά σημαντική κερδοφορία των μεγάλων γαλακτοκομικών επιχειρήσεων. Ουσιαστικά, αυτό δείχνει ότι όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος μιας επιχείρησης, τόσο μεγαλύτερο είναι το επίπεδο. Η κερδοφορία είναι μεταξύ των γαλακτοκομικών επιχειρήσεων. Ωστόσο, κατά την περίοδο της κρίσης, το μερίδιο αγοράς, η ρευστότητα και η μόχλευση έχουν σημαντική επίδραση στην εξασφάλιση κερδών, τα οποία με την σειρά τους εξασφαλίζουν στις επιχειρήσεις αυτές μεγαλύτερο βαθμό βιωσιμότητας. Οι συντελεστές του μεριδίου αγοράς που είχαν υπολογιστεί, ήταν θετικοί και σημαντικοί για την οικονομία της χώρας, γεγονός που αποδεικνύει ότι ακόμη και σε περίοδο κρίσης οι επιχειρήσεις και οι πιστοί πελάτες είναι πιο ανταγωνιστικοί και κερδοφόροι. Επίσης, ο συντελεστής ρευστότητας θεωρείται κι αυτός εξίσου σημαντικός (σε επίπεδο σημαντικότητας 5%) κατά την οικονομική κρίση, γεγονός που δείχνει ότι η ρευστότητα σε περιόδους ύφεσης είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιβίωση και την ανταγωνιστικότητα των γαλακτοκομικών επιχειρήσεων που απέκτησαν την δυνατότητα να αποκομίσουν κέρδη.

Όσον αφορά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης, και πιο συγκεκριμένα την περίοδο 2009-2011 αποδείχτηκε ιδιαίτερα κερδοφόρα κυρίως για τις μεγάλες επιχειρήσεις που εστίαζαν στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, δηλαδή οι μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες. Πιο συγκεκριμένα, θεωρούνταν ιδιαίτερα κερδοφόρες, καθώς την περίοδο εκείνη πραγματοποιήθηκαν πολλές πωλήσεις προϊόντων που εξάγονταν από αυτές (Notta et al, 2014).

Επίσης, εξίσου κερδοφόρες θεωρήθηκαν επιχειρήσεις με υψηλή αποδοτικότητα εργασίας και πιο συγκεκριμένα οι βιομηχανίες επεξεργασίας πλαστικού και βιομηχανίες που εστίαζαν σε χημικές δραστηριότητες (αλκοολούχα ποτά, γυαλί, δέρμα κλπ.).

Στην συνέχεια, παρατίθενται τα αρνητικά σημεία των μεγάλων επιχειρήσεων, τα οποία παρατηρούνται διαχρονικά κατά την λειτουργία τους στην Ελλάδα. Παρά το γεγονός από οικονομικής άποψης ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι περισσότερο ευνοημένες σε ένα περιβάλλον όπου χαρακτηρίζεται από περιορισμένους πόρους, το χρέος τους είναι ένας από τους λόγους που επιβάρυνε περισσότερο τις μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Από την άλλη, οι επιχειρήσεις μικρότερου μεγέθους μπορεί να είναι σε θέση να αντισταθμίσουν τις διαφορές κόστους τους υιοθετώντας πιο ευέλικτους τρόπους και μεθόδους λειτουργίας και παραγωγής

(Audretsch and Yamawaki, 1992), ανταποκρινόμενοι πιο γρήγορα στις αλλαγές σε ανταγωνιστικό περιβάλλον και αποκτώντας κέρδη μεγαλύτερα του μέσου όρου.

Με βάση ορισμένες μελέτες, μπορούμε να παρατηρήσουμε σε μεγάλο βαθμό ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα αποδίδουν καλύτερα από άλλες μικρότερες επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το ποια είναι επίπεδο κερδοφορίας και μέτρο απόδοσης. Επιπλέον, το μέγεθος τους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επίδραση, δηλαδή στην ανάπτυξη της κερδοφορίας των επιχειρήσεων είναι πανομοιότυπη μεταξύ των επιχειρήσεων. Αυτό υποδηλώνει ότι η παρακολούθηση του κόστους και η πιθανή αύξηση της γραφειοκρατίας μπορεί κάλλιστα να αντισταθμιστεί από τα πλεονεκτήματα της εκμετάλλευσης των οικονομιών κλίμακας και που διατίθενται σε μεγάλες επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, η παρακολούθηση του κόστους, η αυξημένη γραφειοκρατία και οι εκτεταμένες ιεραρχίες μπορεί να εμποδίσουν τις μεγάλες επιχειρήσεις να επιτύχουν υψηλότερες επιδόσεις.

Εν κατακλείδι, η συσχέτιση μεταξύ μεγέθους επιχείρησης και ισχύος στην αγορά, ενισχύει την προδιαγραφή του μεγέθους ως έναν παράγοντα που μπορεί να καθορίσει την απόδοση μιας επιχείρησης, το οποίο ισχύει σε μεγάλο βαθμό όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε Ευρωπαϊκό και σε Παγκόσμιο επίπεδο. Επιπρόσθετα, η αποδοτικότητα παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, ενώ είναι προφανές ότι η σχέση μεταξύ του μεγέθους της επιχείρησης και της αποτελεσματικότητας είναι θετική.

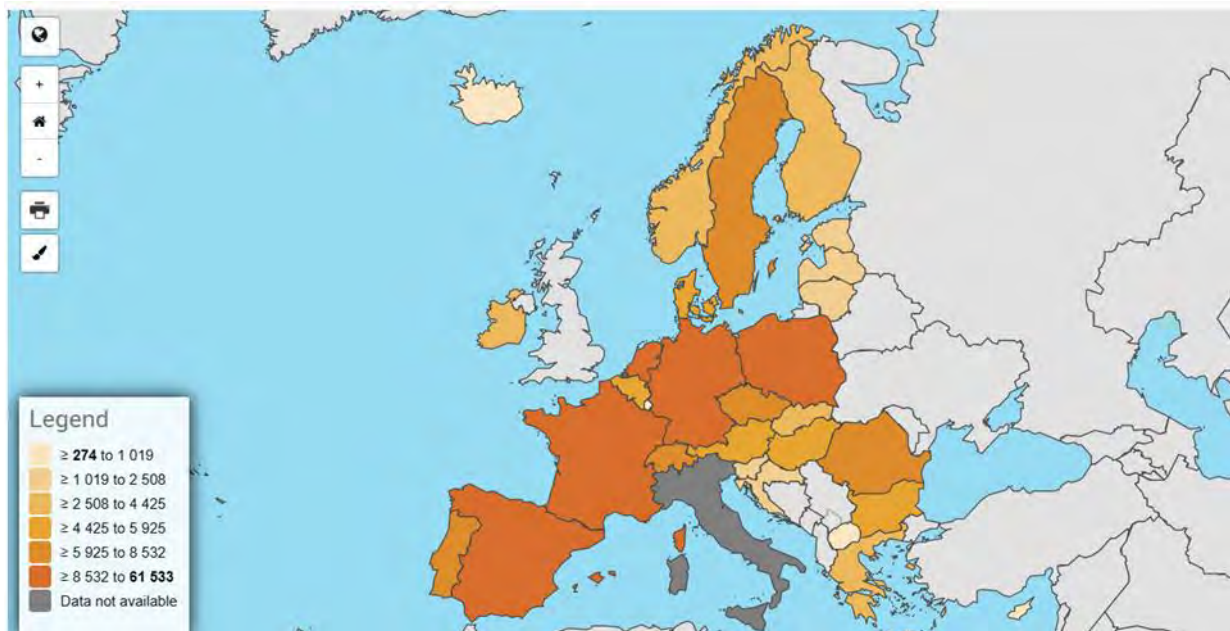
3.3. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΤΗΝ Ε.Ε.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι μεσαίες επιχειρήσεις συγκαταλέγονται στο 99,8% του συνόλου των επιχειρήσεων σε όλους τους κλάδους, εκτός από το χρηματοπιστωτικό, μαζί με τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Οι μεσαίες μαζί με τις μικρές επιχειρήσεις απασχολούν περίπου 93 εκατομμύρια ανθρώπους, το οποίο αντιστοιχεί στο 67% της συνολικής απασχόλησης.

Στον χάρτη 1 απεικονίζεται ο αριθμός των μεσαίων επιχειρήσεων (με εργατικό προσωπικό από 50 έως και 249 άτομα) από χώρες σε όλη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης και της Ε.Ε. με αύξουσα σειρά (από την μεγαλύτερο πλήθος μεσαίων επιχειρήσεων στην μικρότερο πλήθος).

Αρχικά, η Ελλάδα, με βάση τον Χάρτη 1, βρίσκεται πάνω από χώρες όπως Βέλγιο, Ρουμανία, Αυστρία, Δανία και Νορβηγία, όσον αφορά τον αριθμό των μεσαίων επιχειρήσεων από το 2021 και έπειτα και ισοδυναμούν κατά προσέγγιση με την Σουηδία. Η διαφορά μεταξύ του πλήθους των μεσαίων επιχειρήσεων της Ελλάδας με χώρες όπως η Γαλλία, η Γερμανία, Ισπανία και Ολλανδία είναι αρκετά μεγάλη, όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Γερμανία βρίσκεται στην 1η θέση μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., πλην της Ιταλίας με το περισσότερο πλήθος μεσαίων επιχειρήσεων, καθώς το πλήθος αυτό ξεπερνάει τις 14000 μεσαίες επιχειρήσεις. Επίσης, η Κύπρος, η Μάλτα και η Ισλανδία, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., υστερούν κατά πολύ σε πλήθος μεσαίων επιχειρήσεων συνολικά από χώρες όπως η Γαλλία, η Γερμανία αλλά και η Πολωνία, οι οποίες είναι οι χώρες με τον μεγαλύτερο αριθμό μεσαίων επιχειρήσεων. Συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., η Ελλάδα, με βάση τον αριθμό των μεσαίων επιχειρήσεων, όπου έγινε η κατηγοριοποίηση υπαρχουσών επιχειρήσεων από 50 έως και 249 άτομα, κατατάσσεται 17η με βάση αυτό το κριτήριο.

Χάρτης 1. Συνολικός αριθμός μεσαίων επιχειρήσεων χωρών της Ε.Ε. το 2021

Πηγή: Eurostat (2021).

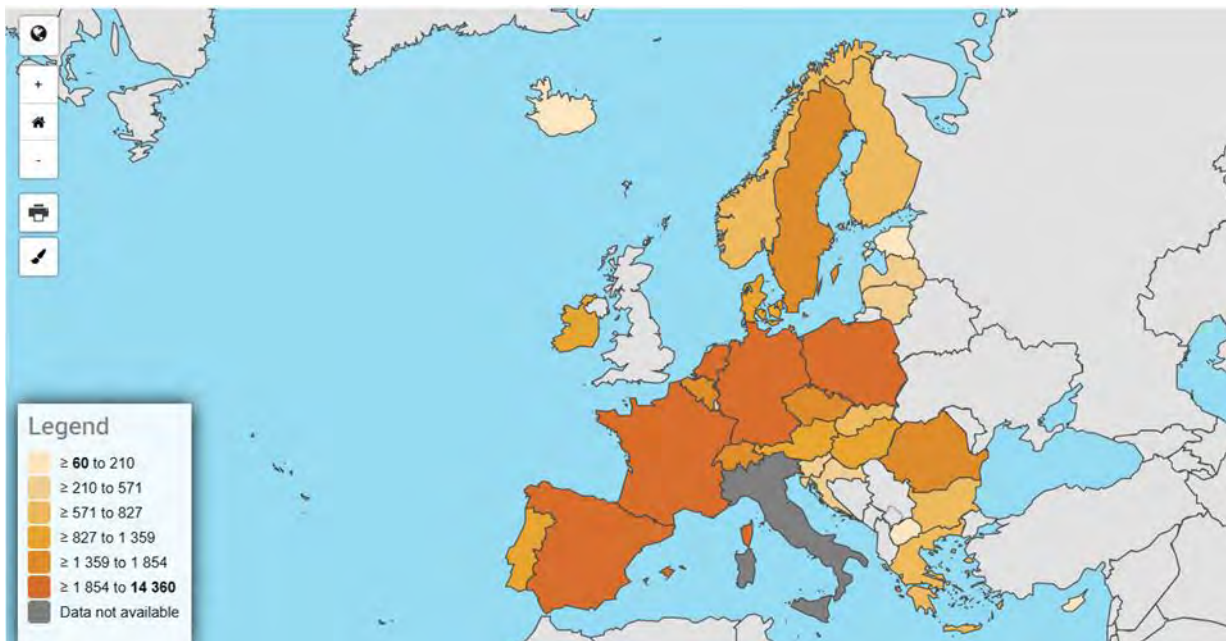
Επιπρόσθετα, στον χάρτη 2 απεικονίζεται ο αριθμός των μεγάλων επιχειρήσεων (με εργατικό προσωπικό από 250 άτομα προσωπικό και πάνω) από χώρες σε όλη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης και της Ε.Ε. με αύξουσα σειρά (από την υψηλότερο πλήθος μεγάλων επιχειρήσεων στην χαμηλότερο πλήθος) το 2021.

Παρόμοια με τις μεσαίες επιχειρήσεις, η Ελλάδα διαθέτει περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις από χώρες όπως η Λιθουανία, η Σλοβακία και η Φινλανδία. Όμως, διαθέτει κατά προσέγγιση περίπου παρόμοιο πλήθος μεγάλων επιχειρήσεων οποιασδήποτε δραστηριότητας με χώρες όπως η Δανία, η Ιρλανδία, η Βουλγαρία, η Νορβηγία αλλά και η Πορτογαλία. Η Ελλάδα, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες που απεικονίζονται στο γράφημα, είναι 16η όσον αφορά το πλήθος των μεγάλων επιχειρήσεων που λειτουργούν από το 2021 και έπειτα. Όμως, η Ελλάδα, λόγω και μεγέθους, υστερεί κατά πολύ από τις πρώτες 3 χώρες, όπως φαίνεται στον χάρτη 2, ως προς το πλήθος των μεγάλων επιχειρήσεων που λειτουργούν το 2021.

Επίσης, η Μάλτα, η Ισλανδία, η Βόρεια Μακεδονία, η Κύπρος είναι από τις χώρες όπου διαθέτουν τον μικρότερο αριθμό μεγάλων επιχειρήσεων σε σχέση με άλλες περισσότερο ανεπτυγμένες ή άλλες λιγότερο αναπτυγμένες χώρες της Ε.Ε. όπως για παράδειγμα η Βουλγαρία και η Ιρλανδία. Ουσιαστικά, αυτό παρατηρείται μόνο στις μεγαλύτερες και πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ε.Ε.. Οι χώρες αυτές είναι η Γερμανία, η Γαλλία και η Ισπανία, με την Ισπανία να αριθμεί περισσότερες από 4000 μεγάλες επιχειρήσεις αλλά κάτω από 5000, είτε αφορούν βιομηχανία, κατασκευές και παροχή υπηρεσιών. Ωστόσο, η Γερμανία, που κατατάσσεται στην 1η θέση με βάση το πλήθος των μεγάλων επιχειρήσεων που διαθέτουν οι χώρες της Ε.Ε. από το 2021, προηγείται

κατά πολύ της 2ης Γαλλίας, καθώς διαθέτει πληθώρα μεγάλων επιχειρήσεων όπως για παράδειγμα αυτοκινητοβιομηχανίες.

Χάρτης 2: Συνολικός αριθμός μεγάλων επιχειρήσεων των χωρών της Ε.Ε. το 2021

Πηγή: Eurostat (2021).

Για να μπορέσουμε να συγκρίνουμε τον αριθμό των μεσαίων αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων, χρειάζεται να συγκρίνουμε τον αριθμό των επιχειρήσεων (μεσαίων και μεγάλων) ανά 10.000 κατοίκους μεταξύ της Ελλάδας και της Ε.Ε. Όμως, για να δούμε πόσες μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις έχει η Ελλάδα σε σχέση με την Ε.Ε. ανά 10000 κατοίκους, λαμβάνουμε υπόψη τον συνολικό αριθμό των επιχειρήσεων (μεσαίων ή μεγάλων) και τον συνολικό πληθυσμό Ελλάδας και Ε.Ε. το έτος 2021. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, όσον αφορά τις μεσαίες επιχειρήσεις, ο αριθμός μεσαίων επιχειρήσεων ανά 10.000 κατ. στην Ελλάδα είναι μικρότερος από ότι στην Ε.Ε. Η Ελλάδα υστερεί σε αριθμό μεσαίων επιχειρήσεων από την Ε.Ε.. Σχετικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις, είναι χαρακτηριστικό ότι ο αριθμός των μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα ανά 10000 κατοίκους είναι επίσης μικρότερος από ότι στην Ε.Ε. Ουσιαστικά, όπως παρατηρούμε στον πίνακα 1, η Ελλάδα υστερεί σε πλήθος μεγάλων επιχειρήσεων ανά 10000 κατοίκους. Επίσης, παρατηρούμε ότι η Ελλάδα σε σύγκριση με την Ε.Ε. υστερεί περισσότερο σε πλήθος μεσαίων από ότι σε πλήθος μεγάλων επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις τιμές του αριθμού επιχειρήσεων ανά 10000 κατοίκους του Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Σύγκριση αριθμού επιχειρήσεων ανά 10000 κατοίκους μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. το 2021

Μεσαίες Επιχειρήσεις			
	Συνολικός Αριθμός Επιχειρήσεων το 2021	Συνολικός πληθυσμός το 2021 από την 1η Ιανουαρίου	Αριθμός επιχειρήσεων ανά 10.000 κατοίκους
Ευρωπαϊκή Ένωση (27 χώρες)	231.521	447.000.548	5,18
Ελλάδα	4.230	10.678.632	3,96
Μεγάλες Επιχειρήσεις			
	Συνολικός Αριθμός Επιχειρήσεων το 2021	Συνολικός πληθυσμός το 2021 από την 1η Ιανουαρίου	Αριθμός επιχειρήσεων ανά 10.000 κατοίκους
Ευρωπαϊκή Ένωση (27 χώρες)	51.119	447.000.548	1,14
Ελλάδα	821	10.678.632	0,77

Πηγή: Eurostat (2021).

Στην συνέχεια, θα δοθεί ιδιαίτερη σημασία στον αριθμό των απασχολούμενων ανά επιχείρηση συγκριτικά μεταξύ της Ελλάδας και της Ε.Ε. το 2021. Όσον αφορά τις μεσαίες επιχειρήσεις, παρατηρείται ότι ο αριθμός των εργαζομένων ανά επιχείρηση στην Ε.Ε. είναι μεγαλύτερος από ότι στην Ελλάδα. Ουσιαστικά, στις μεσαίες επιχειρήσεις στην Ε.Ε. κατά μέσο όρο εργάζονται περίπου 3.1 εργαζόμενοι περισσότεροι από ότι στην Ελλάδα.

Σχετικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις, είναι χαρακτηριστικό ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις υπερτερούν της Ελλάδας ως προς τον αριθμό των απασχολούμενων ανά επιχείρηση. Πιο συγκεκριμένα, στις μεγάλες επιχειρήσεις αθροιστικά της Ε.Ε. απασχολούνται περίπου 88,9 εργαζόμενοι περισσότεροι από ότι στην Ελλάδα.

Πίνακας 3: Αριθμός απασχολούμενων ανά επιχείρηση το 2021 μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε.

	Μεσαίες Επιχειρήσεις	
	Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων 2021	Αριθμός Απασχολούμενων ανά Επιχείρηση 2021
Ευρωπαϊκή Ένωση (27 χώρες)	23267711	100,5
Ελλάδα	412200	97,4
	Μεγάλες Επιχειρήσεις	
	Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων 2021	Αριθμός Απασχολούμενων ανά Επιχείρηση 2021
Ευρωπαϊκή Ένωση (27 χώρες)	56467601	1104,6
Ελλάδα	833849	1015,7

Πηγή: Eurostat (2021).

Όσον αφορά την παραγωγικότητα της Ελλάδας σε σχέση με αυτή της Ε.Ε. συνολικά, στα Γράφημα 3 και 4 απεικονίζονται τα επίπεδα παραγωγικότητας αλλά και ο βαθμός κεφαλαιακών επενδύσεων στις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις μεταξύ της Ελλάδας και της Ε.Ε.. Από τα διαγράμματα 3 και 4 συμπεραίνονται τα εξής σημαντικά σημεία:

Α) Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας συγκριτικά με την Ε.Ε., με προστιθέμενη αξία στις μεσαίες και περίπου στα 20 χιλ. ευρώ. Συγκριτικά με την Ε.Ε., όπως φαίνεται και στο Γράφημα 3, η προστιθέμενη αξία της τάξης των 20 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο είναι κατά περίπου 54% χαμηλότερα από την Ε.Ε.

Β) Χαμηλό βαθμό κεφαλαιακών επενδύσεων συγκριτικά με την Ε.Ε., όπου υπολογίστηκε περίπου στα 2,86 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο. Όσον αφορά στην Ε.Ε., οι κεφαλαιακές επενδύσεις ανέρχονται στα 4,38 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο, της τάξης των 5 χιλ. ευρώ ουσιαστικά. Ωστόσο, όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα, οι κεφαλαιακές επενδύσεις ανά εργαζόμενο σε χιλ. ευρώ είναι κατά 35% χαμηλότερα από την Ευρώπη.

Όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις, με βάση την παραγωγικότητα εργασίας και τον βαθμό κεφαλαιακών επενδύσεων μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. συμπεραίνονται τα παρακάτω σημαντικά στοιχεία:

Α) Σχετικά χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας συγκριτικά με την Ε.Ε., με προστιθέμενη αξία στις μεγάλες επιχειρήσεις που ισούται με περίπου 38 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο. Σχετικά με την Ε.Ε., η παραγωγικότητα μπορεί να χαρακτηριστεί ως υψηλή, καθώς η

προστιθέμενη αξία ανέρχεται στα 58 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο. Ωστόσο, όπως παρατηρείται και στο παρακάτω διάγραμμα, η παραγωγικότητα εργασίας ανά εργαζόμενο στην Ελλάδα το 2021 είναι κατά 34% χαμηλότερη από την Ευρώπη.

Β) Σχετικά χαμηλό βαθμό κεφαλαιακών επενδύσεων συγκριτικά με την Ε.Ε., όπου υπολογίστηκε περίπου στα 5,2 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο. Όσον αφορά στην Ε.Ε., οι κεφαλαιακές επενδύσεις ανέρχονται στα 6,72 χιλ. ευρώ ανά εργαζόμενο, της τάξης των 5 χιλ. ευρώ ουσιαστικά. Ωστόσο, όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα, οι κεφαλαιακές επενδύσεις ανά εργαζόμενο σε χιλ. ευρώ είναι κατά 23% χαμηλότερα από την Ευρώπη.

Γράφημα 3: Σύγκριση παραγωγικότητας εργασίας ανά μέγεθος επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ε.Ε.

Πηγή: Εθνική Τράπεζα (2021).

Γράφημα 4: Σύγκριση έντασης κεφαλαιακών επενδύσεων ανά εργαζόμενο σε Ελλάδα και Ε.Ε.

Πηγή: Εθνική Τράπεζα (2021).

Η καινοτομία αποτελεί έναν κρίσιμο παράγοντα αναδιάρθρωσης και αναβάθμισης των παραγωγικών συστημάτων των επιχειρήσεων καθώς βελτιώνει τα επίπεδα παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας. Σύμφωνα με το Διάγραμμα 5 και το ποσοστό των επιχειρήσεων με νέες καινοτομίες στον κόσμο, φαίνεται ότι μόλις το 1% των μεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα έχουν επιχειρήσει και πραγματοποιήσει κάποια καινοτόμα ιδέα σε παγκόσμιο επίπεδο. Αντίθετα, το 6% των μεσαίων επιχειρήσεων των χωρών της Ε.Ε. έχουν επιχειρήσει σε οποιαδήποτε καινοτομία σε παγκόσμιο επίπεδο. Συνεπώς, η διαφορά μεταξύ των μεσαίων επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση για την εφαρμογή καινοτομιών νέων στον κόσμο είναι της τάξης του 5%.

Όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις, το 7% των μεγάλων επιχειρήσεων έχει επιχειρήσει κάποια καινοτομία σε παγκόσμιο επίπεδο. Σχετικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις στην Ε.Ε., το 11% των μεγάλων επιχειρήσεων έχουν ήδη προχωρήσει σε κάποια καινοτομία σε παγκόσμιο επίπεδο. Άρα, η διαφορά μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση για την εφαρμογή καινοτομιών νέων στον κόσμο είναι της τάξης του 4%.

Εν κατακλείδι, σχετικά με την καινοτομία μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων μεταξύ Ελλάδας και Ευρώπης, παρατηρείται ότι η Ε.Ε. υπερτερεί της Ελλάδας ως προς την εφαρμογή καινοτόμων ιδεών παγκοσμίως από μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Γράφημα 5: Επιχειρήσεις με εφαρμογή καινοτομίας παγκοσμίως από Ελλάδα και Ε.Ε

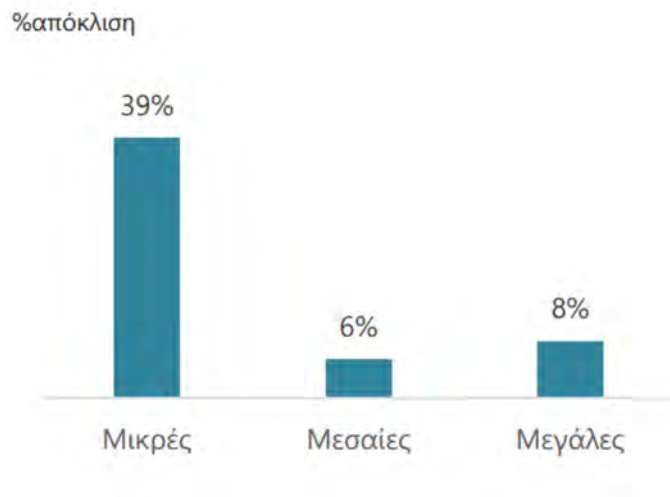

Πηγή: Εθνική Τράπεζα (2021).

Επιπρόσθετα, το 2021, στον κλάδο της βιομηχανίας διαπιστώνουμε πως το μεγαλύτερο κενό μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων εντοπίζεται στον κλάδο της βιομηχανίας, με τις μικρές και μεσαίες σε μέγεθος βιομηχανίες να έχουν 60% χαμηλότερη παραγωγικότητα εργασίας από τις μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ η αντίστοιχη απόκλιση στους κλάδους εμπορίου-υπηρεσιών κυμαίνεται μεταξύ 30% με 40%. Ωστόσο, παρόμοιες τάσεις όσον αφορά τις βιομηχανίες και το εμπόριο παρατηρούνται και στην Ευρώπη.

Παράλληλα, όσο μικρότερο είναι το μέγεθος της επιχείρησης, τόσο αυξάνεται η υστέρηση έναντι της Ευρώπης όσον αφορά την λειτουργική κερδοφορία. Όσον αφορά την λειτουργική κερδοφορία βιομηχανιών, οι μεσαίες επιχειρήσεις έχουν κατά 6% χαμηλότερη λειτουργική κερδοφορία από την Ευρώπη. Οι μεγάλες βιομηχανίες της Ελλάδας υστερούν κατά 8% έναντι της Ευρώπης σχετικά με την λειτουργική κερδοφορία των μεγάλων βιομηχανιών τους. Ο δείκτης της λειτουργικής κερδοφορίας βιομηχανίας ανά μέγεθος υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη την προστιθέμενη αξία μείον τα έξοδα προσωπικού, δηλαδή το παραγόμενο πλεόνασμα μετά την αποζημίωση του συντελεστή παραγωγής της εργασίας (Εθνική Τράπεζα, 2021).

Γράφημα 6: Υστέρηση Ελλάδας έναντι Ευρώπης σε περιθώριο λειτουργικής κερδοφορίας βιομηχανίας.

Πηγή: Εθνική Τράπεζα (2021).

4. Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Στα παραπάνω κεφάλαια έγινε μια εισαγωγή στο γενικό πλαίσιο των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, δόθηκαν οι ορισμοί των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, δηλαδή, ποιες πρέπει να είναι οι προϋποθέσεις ώστε μια επιχείρηση να μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεσαία ή ως μεγάλη. Στην συνέχεια, έγινε μια λεπτομερειακή ανάλυση στην συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους μιας επιχείρησης (μεσαία ή μεγάλη) με την ανάπτυξη. Επίσης, έγινε μια αναφορά στα χαρακτηριστικά των μεσαίων αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Για την εξαγωγή συμπερασμάτων όσον αφορά τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, για το αν η διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. είναι μεγάλη ή μικρή μέσω ορισμένων δεικτών έγινε μια διαγραμματική σύγκριση μεταξύ της Ελλάδας και της Ε.Ε..

4.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο, θα γίνει μια περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών ως προς διάφορες παραμέτρους, ώστε να προκύψουν ορισμένα συμπεράσματα με βάση την περιγραφή των διαφόρων αυτών μεγεθών. Τα μεγέθη που θα ληφθούν υπόψη στο κεφάλαιο αυτό έχουν να κάνουν με την απασχόληση, των αριθμό των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών αλλά και το πλήθος των εργαζομένων ανά επιχείρηση. Επίσης, άλλα εξίσου σημαντικά κριτήρια που μπορούν να σχολιαστούν για την αξιολόγηση της λειτουργίας μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών είναι η κερδοφορία τους, δηλαδή οι πωλήσεις προϊόντων τους που πραγματοποιούνται ανά έτος αλλά και το πλήθος των βιομηχανιών που μπορεί να εισάγει ή και εξαγει ύλες και προϊόντα. Τα αριθμητικά δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό ορισμένων παραμέτρων όπως ποσοστό επιχειρήσεων ανά κλάδο βιομηχανίας προέρχονται από την ICAP. Ο αριθμός των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών μέχρι και σήμερα είναι 58. Όμως, για την βιομηχανία Παπαμιχαήλ Δ. και ΣΙΑ ΕΕ δεν υπήρχαν τα απαιτούμενα δεδομένα για την εξαγωγή αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων. Συνεπώς, για την περιγραφική προσέγγιση που θα ακολουθήσει, από τις 58 βιομηχανίες μεσαίου και μεγάλου μεγέθους, θα ληφθούν υπόψη οι 57 από αυτές.

4.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Αρχικά, ο συνολικός αριθμός των μεσαίων και των μεγάλων βιομηχανιών είναι 58. Από τις 58 βιομηχανίες, οι 52 από αυτές είναι μεσαίες, καθώς το πλήθος των εργαζομένων που απασχολούν είναι μικρότερο από 250 και από 50 και πάνω. Οι υπόλοιπες 6 βιομηχανίες συγκαταλέγονται στις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς το πλήθος των εργαζομένων που απασχολούν είναι από 250 και άνω. Ουσιαστικά, αυτό σημαίνει ότι οι βιομηχανίες μεσαίου μεγέθους της Περιφέρειας Θεσσαλίας καταλαμβάνουν το 89,7% των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών συνολικά.

Όσον αφορά το πλήθος μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών με βάση τον τομέα δραστηριότητας τους παρατηρούμε ότι οι βιομηχανίες που δραστηριοποιούνται στα είδη διατροφής υπερτερούν σε πλήθος από τους υπόλοιπους τομείς δραστηριότητας. Πιο συγκεκριμένα, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας εντοπίζονται 25 μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις που ειδικεύονται στα είδη διατροφής. Καταλαμβάνουν το 43,1% των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων συνολικά στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, ενώ όλες οι υπόλοιπες βιομηχανίες που ειδικεύονται σε άλλους τομείς δραστηριότητας δεν ξεπερνούν το 13%, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4. Είναι χαρακτηριστικό ότι από το σύνολο των κλάδων της μεταποίησης, φαίνεται ότι ο κλάδος των ειδών διατροφής είναι αυτός με την υψηλότερη συμμετοχή σε μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες στην Θεσσαλία. Όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι διαφέρουν πολύ σε συμμετοχή από τον πρώτο κλάδο, που είναι ο κλάδος των ειδών διατροφής.

Οι μεσαίες βιομηχανίες που εξειδικεύονται στην παραγωγή ειδών διατροφής υπερτερούν όλων των υπολοίπων βιομηχανιών με εργατικό δυναμικό από 50 έως και 249, καθώς καταλαμβάνουν το 40,38% των μεσαίων επιχειρήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπως απεικονίζεται και στον Πίνακα 4. Οι υπόλοιπες βιομηχανίες παρόμοιου μεγέθους που ειδικεύονται σε άλλον τομέα δραστηριότητας, δεν υπερβαίνουν το 12% σε πλήθος, που αντιστοιχεί στις 6 βιομηχανίες παραγωγής και κατασκευής μεταλλικών προϊόντων.

Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, υπάρχουν μόλις 6 μεγάλες βιομηχανίες στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Από τις 6 αυτές βιομηχανίες, οι 4 ανήκουν στις βιομηχανίες παραγωγής ειδών διατροφής. Με αυτό τον τρόπο, καταλαμβάνουν το 66,7% των μεγάλων βιομηχανιών στην Περιφέρεια, δηλαδή τα 2/3 των μεγάλων βιομηχανιών. Οι άλλες 2 μεγάλες βιομηχανίες εστιάζουν στην παραγωγή φαρμάκων-καλλυντικών-απορρυπαντικών και στην παραγωγή μεταλλικών προϊόντων και κατασκευών, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4 και στο γράφημα 8.

Πίνακας 4: Αριθμός τομέων δραστηριότητας μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία

Τομέας Δραστηριότητας	Αριθμός Βιομηχανιών			Ποσοστιαία (%) συμμετοχή βιομηχανιών στους κλάδους		
	όλες	μεσαίες	μεγάλες	όλες	μεσαίες	μεγάλες
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	25	21	4	43,1	40,38	66,67
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	3	3	0	5,17	5,77	0
80 - Βιομηχανία (Προϊόντα μη Μεταλλικών Ορυκτών)	2	2	0	3,45	3,85	0
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	2	2	0	3,45	3,85	0
75 - Βιομηχανία (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)	3	2	1	5,17	3,85	16,67
64 - Βιομηχανία (Εκδόσεις Εφημερίδων - Περιοδικών)	1	1	0	1,72	1,92	0
92 - Βιομηχανία (Μεταφορικά Μέσα - Ναυπηγεία)	2	2	0	3,45	3,85	0
63 - Βιομηχανία (Χαρτί & Προϊόντα)	2	2	0	3,45	3,85	0
90 - Βιομηχανία (Ηλεκτρολογικό - Ηλεκτρονικό Υλικό)	1	1	0	1,72	1,92	0
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	7	6	1	12,07	11,54	16,67
72 - Βιομηχανία (Ελαστικό - Πλαστικά)	3	3	0	5,17	5,77	0
55 - Βιομηχανία (Κλωστοϋφαντουργικά Προϊόντα)	3	3	0	5,17	5,77	0
99 - Βιομηχανία (Διάφορα Προϊόντα)	1	1	0	1,72	1,92	0
78 - Βιομηχανία (Προϊόντα Πετρελαίου & Άνθρακα)	1	1	0	1,72	1,92	0
56 - Βιομηχανία (Λευκά Είδη - Είδη από Ύφασμα)	1	1	0	1,72	1,92	0
58 - Βιομηχανία (Ενδύματα - Εσώρουχα - Αξεσουάρ)	1	1	0	1,72	1,92	0
ΣΥΝΟΛΟ				100,00	100,00	100,00

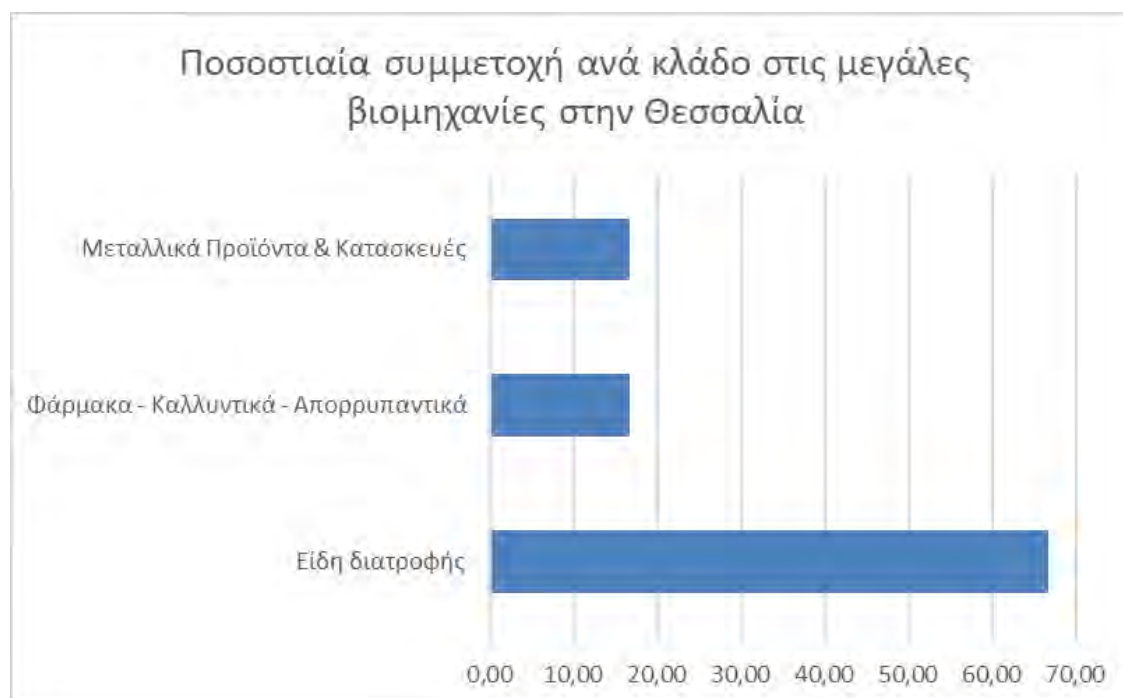
Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Γράφημα 7: Ποσοστιαία συμμετοχή μεσαίων βιομηχανιών ανά κλάδο στη Θεσσαλία

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Γράφημα 8: Ποσοστιαία συμμετοχή μεγάλων βιομηχανιών ανά κλάδο στη Θεσσαλία

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Στην συνέχεια, θα δοθεί έμφαση στο επίπεδο της περιφερειακής ενότητας στο οποίο έχει εγκατασταθεί κάθε μια από τις βιομηχανίες (μεσαίες και μεγάλες) στην Θεσσαλία. Είναι χαρακτηριστικό ότι από το σύνολο των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών, το 89,66% αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες, και το υπόλοιπο 10,34% αφορά τις μεγάλες βιομηχανίες της Περιφέρειας. Στην ΠΕ Λάρισας εντοπίζονται περισσότερες μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες από ότι στις υπόλοιπες ΠΕ συνολικά με ποσοστό της τάξης του 43%. Ακολουθούν οι ΠΕ Μαγνησίας και Τρικάλων, όπου διαθέτουν το 31,03% και το 17,24% των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας, με διψήφιο αριθμό μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών αθροιστικά. Στην ΠΕ Καρδίτσας εντοπίζεται το 8,62% μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών.

Όσον αφορά το πλήθος των μεσαίων βιομηχανιών, στην ΠΕ Λάρισας υπάρχουν οι περισσότερες μεσαίες βιομηχανίες με ποσοστό που ισούται με 37,93%, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 5. Ακολουθεί η ΠΕ Μαγνησίας, η οποία διαθέτει το 29,31% των μεσαίων βιομηχανιών της Περιφέρειας, ενώ στις ΠΕ Τρικάλων και Καρδίτσας αντιστοιχούν το 13,79% και 8,62% των μεσαίων βιομηχανιών αντίστοιχα.

Σχετικά με το πλήθος των μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία, υπάρχουν στο σύνολο 6 μεγάλες βιομηχανίες. Από αυτές τις 6 βιομηχανίες, οι 3 από αυτές βρίσκονται στην ΠΕ Λάρισας, που αντιστοιχεί στο 5,17% των μεγάλων βιομηχανιών της Περιφέρειας. Ουσιαστικά, η ΠΕ Λάρισας θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες ΠΕ της Ελλάδας, καθώς διαθέτει περισσότερες επιχειρήσεις οποιουδήποτε μεγέθους (από μικρές έως και μεγάλες επιχειρήσεις) από ότι οι άλλες 3 ΠΕ (Μαγνησίας, Τρικάλων, Καρδίτσας). Από το 10,34% που αντιστοιχεί στις μεγάλες βιομηχανίες της περιφέρειας, σε αναλογία με τις μεσαίες βιομηχανίες, στην ΠΕ Τρικάλων αντιστοιχεί το 3,45%, ενώ στην ΠΕ Μαγνησίας το 1,72%. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στην ΠΕ Καρδίτσας δεν υπάρχει καμία μεγάλη βιομηχανία. Στην ΠΕ Καρδίτσας, το μεγαλύτερο μέρος των βιομηχανιών και επιχειρήσεων που διαθέτει είναι πολύ μικρές έως και μικρές, καθώς υπάρχουν μόνο 5 μεσαίες βιομηχανίες και καμία μεγάλη, όπως αναφέρθηκε παραπάνω και απεικονίζεται στον Πίνακα 5.

Πίνακας 5: Μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες ανά ΠΕ στην Θεσσαλία

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός μεσαίων/μεγάλων βιομηχανιών ανά ΠΕ στην Θεσσαλία			Ποσοστιαία (%) συμμετοχή μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών ανά ΠΕ στην Θεσσαλία		
	όλες	μεσαίες	μεγάλες	όλες	μεσαίες	μεγάλες
Μαγνησία	18	17	1	31,03	29,31	1,72
Λάρισα	25	22	3	43,10	37,93	5,17
Τρίκαλα	10	8	2	17,24	13,79	3,45
Καρδίτσα	5	5	0	8,62	8,62	0,00
Σύνολο	58	52	6	100,00	89,66	10,34

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Μετά την περιγραφική ανάλυση που προηγήθηκε σχετικά με το πλήθος των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών που εντοπίζονται στην Θεσσαλία, θα δοθεί έμφαση στον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται από τις βιομηχανίες αυτές. Οι μεσαίες βιομηχανίες διαθέτουν εργατικό δυναμικό από 50 έως και 249 άτομα, ενώ οι μεγάλες βιομηχανίες διαθέτουν από 250 και πάνω εργαζομένους. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι μεγάλες σε μέγεθος βιομηχανίες είναι οι πιο κερδοφόρες και πιο ευρέως γνωστές στην Ελλάδα, συγκριτικά με άλλες μικρότερες βιομηχανίες της χώρας. Οι βιομηχανίες αυτές μπορούν να αποτελέσουν, με την σειρά τους, την κινητήριο δύναμη της χώρας, καθώς είναι πιο οικονομικά εύρωστες, το οποίο σημαίνει ότι μπορούν να επιβιώσουν από περιπτώσεις οικονομικής ύφεσης, όπως είχε συμβεί την περίοδο της οικονομικής κρίσης την χρονική περίοδο 2008-16 στην χώρα μας. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 6, παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος αριθμού εργαζομένων συνολικά σε μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες στην Θεσσαλία ανέρχεται στους 133 ανά μεσαία και μεγάλη βιομηχανία συνολικά. Δηλαδή, το πλήθος αυτό ανήκει στο εύρος από 50 έως και 249 εργαζομένων, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία αντιστοιχεί σε μεσαίες βιομηχανίες. Ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά μεσαία βιομηχανία στην Θεσσαλία ισούται με 96,2 εργαζομένους. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι ανά μεσαία βιομηχανία δεν ξεπερνούν τους 100 σε πλήθος. Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί από το γεγονός ότι μόνο οι 19 από τις 52 διαθέσιμες μεσαίες βιομηχανίες ξεπερνούν τους 100 εργαζομένους, ενώ σε μόλις 2 απασχολούνται εργαζόμενοι όπου το πλήθος τους ανήκει στο εύρος από 200 έως και 249 και βρίσκονται στην ΠΕ Μαγνησίας.

Όσον αφορά τις βιομηχανίες όπου διαθέτουν 250 ή και περισσότερους εργαζομένους, ο μέσος αριθμός των εργαζομένων αυτών σε αυτές τις βιομηχανίες ανέρχεται στους 455,2. Από τις 6 μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας, οι 3 από αυτές βρίσκονται στην ΠΕ Λάρισας, ενώ οι υπόλοιπες 3 βρίσκονται στην ΠΕ Τρικάλων και Μαγνησίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι περισσότεροι εργαζόμενοι που καταγράφηκαν από αυτές τις 6 βιομηχανίες, ανήκουν σε μια από τις 2 βιομηχανίες της ΠΕ Τρικάλων με αριθμό εργαζομένων που ισούται με 874. Η μεγάλη βιομηχανία με τον μικρότερο αριθμό εργαζομένων συγκριτικά με τις υπόλοιπες βρίσκεται στην ΠΕ Μαγνησίας και ισούται με 512 εργαζομένους.

Πίνακας 6: Αριθμός εργαζομένων ανά μεσαία και μεγάλη βιομηχανία στην Θεσσαλία (Μέσο μέγεθος εργαζομένων στις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες)

Μέγεθος βιομηχανίας	Εργαζόμενοι ανά Βιομηχανία (μέσο μέγεθος εργαζομένων)
όλες	133
μεσαίες	96,2
μεγάλες	455,2

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Ωστόσο, είναι σημαντική η αναφορά και στην ηλικία των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία, δηλαδή τα έτη λειτουργίας αυτών των βιομηχανιών. Οι βιομηχανίες ή και οι επιχειρήσεις γενικότερα που λειτουργούν πολλά χρόνια, σημαίνει ότι παράγουν προϊόντα τα οποία τους απέφεραν τα απαιτούμενα κέρδη, ώστε να μπορούν να καλύπτουν και τα έξοδα που χρειάζονται ώστε να λειτουργούν, χωρίς να αλλοιώνεται η ποιότητα ή να μειώνεται η παραγόμενη ποσότητα των αγαθών και υλών. Πιο συγκεκριμένα, ο μέσος όρος ετών λειτουργίας μεσαίων αλλά και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία ανέρχεται στα 39 έτη. Οι βιομηχανίες που λαμβάνονται υπόψη είναι 57, καθώς για 1 βιομηχανία δεν υπήρχαν τα απαιτούμενα δεδομένα ώστε να προσεγγιστούν τα έτη λειτουργίας της μέχρι και σήμερα. Ουσιαστικά, οι επιχειρήσεις που λειτουργούν από 20 χρόνια και πάνω, δηλαδή η πλειοψηφία τους, επιβίωσαν κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης που επικράτησε στην Ελλάδα από το 2008 έως και το 2016. Είναι χαρακτηριστικό ότι εκείνη την περίοδο, πολλές επιχειρήσεις είχαν αναγκαστεί να βάλουν λουκέτο, καθώς δεν προέκυπταν τα αναμενόμενα έσοδα από πωλήσεις, ώστε να αποκτηθούν οι ύλες για να συνεχιστεί η παραγωγή διαδικασία στις βιομηχανίες ή στις επιχειρήσεις γενικότερα. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες μεμονωμένα, ο μέσος όρος ετών λειτουργίας τους αντιστοιχεί σε περίπου 37 έτη. Από τις 51 μεσαίες βιομηχανίες, υπάρχουν 2 βιομηχανίες οι οποίες δεν ξεπερνούν τα 10 έτη λειτουργίας, καθώς η μια λειτουργεί ήδη 6 χρόνια ενώ η άλλη λειτουργεί εδώ και 3 χρόνια. Όμως, καμία από τις 51 μεσαίες βιομηχανίες της Θεσσαλίας, δεν ξεπερνάει τα 100 έτη λειτουργίας.

Ο μέσος όρος ετών λειτουργίας των μεγάλων βιομηχανιών ανέρχεται στα 54,5 έτη. Με άλλα λόγια, οι περισσότερες μεγάλες βιομηχανίες είναι παλαιότερες από ότι οι μεσαίες βιομηχανίες. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η πιο πρόσφατη μεγάλη βιομηχανία της Θεσσαλίας βρίσκεται στην ΠΕ Λάρισας και λειτουργεί εδώ και 32 έτη, σε αντίθεση με τις μεσαίες βιομηχανίες, όπου μια μεσαία βιομηχανία λειτουργεί εδώ και 3 έτη. Από τις 6 αυτές μεγάλες βιομηχανίες, οι 5 λειτουργούν από 32 έως και 58 έτη μέχρι και σήμερα, ενώ 1 μεγάλη βιομηχανία έχει ξεπεράσει τα 100 έτη λειτουργίας, και πιο συγκεκριμένα λειτουργεί εδώ και 109 έτη.

Πίνακας 7: Μέσος Όρος ετών λειτουργίας μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών

Μέγεθος βιομηχανίας	Μ.Ο. ετών λειτουργίας
όλες	39
μεσαίες	37,3
μεγάλες	54,5

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Επιπρόσθετα, για να μπορέσει μια βιομηχανία (μεσαία και μεγάλη) να λειτουργεί για πολλά χρόνια και να έχει επιβιώσει κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, ένα κριτήριο που λαμβάνουμε υπόψη είναι η κερδοφορία τους. Ουσιαστικά, θα γίνει μια περιγραφή των κερδών που μπορούν να αποκομίσουν με βάση τις πωλήσεις που πραγματοποιούνται ως προς τα παραγόμενα προϊόντα και ύλες. Το συνολικό ποσοστιαίο κέρδος στις πωλήσεις που παρατίθενται στο Γράφημα 9 αναφέρονται στα έτη από το 2017 έως και το 2021.

Το 2017, τα ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις συνολικά για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας κυμαίνεται στο 3,7%. Αυτό υποδηλώνει ουσιαστικά ποιο ποσοστό των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκε αντιστοιχεί σε κέρδος. Η παραγωγική δραστηριότητα είχε θετικό πρόσημο κατά προσέγγιση το 2017 για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες αθροιστικά. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες μεμονωμένα, παρατηρούμε ότι τα ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις σε ποσοστιαία μορφή ανέρχονται στα 2,78%. Σε γενικές γραμμές, το πρόσημο ήταν θετικό, καθώς στις περισσότερες μεσαίες βιομηχανίες εξασφαλίστηκαν κέρδη από τις πωλήσεις των παραγόμενων προϊόντων τους. Όμως, υπάρχουν ορισμένες βιομηχανίες τέτοιου μεγέθους, όπου το πρόσημο ήταν αρνητικό, καθώς τα κέρδη δεν ξεπερνούσαν τα έξοδα που είχαν να πραγματοποιήσουν ώστε να είναι βιώσιμη η κάθε μια από αυτές τις βιομηχανίες. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις ισούται με 27,7%, δηλαδή επιτεύχθηκαν περισσότερα κέρδη από πωλήσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες μεσαίες βιομηχανίες το 2017, ενώ το υψηλότερο ποσοστό απωλειών ανά πώληση ισούται με -86,28%. Το αρνητικό πρόσημο στην κερδοφορία μιας βιομηχανίας υποδηλώνει ότι τα έσοδα (καθαρά κέρδη) που προκύπταν από τις πωλήσεις κατά την διάρκεια ενός έτους δεν ξεπερνούσαν τα έξοδα που απαιτούνται για να λειτουργεί μια βιομηχανία. Ουσιαστικά, αναφερόμαστε στα καθαρά κέρδη, τα οποία προκύπτουν από την διαφορά των εσόδων με των εξόδων μιας επιχείρησης γενικότερα. Όσον αφορά τις μεγάλες βιομηχανίες, τα κέρδη στις πωλήσεις (%) ισούνται με 5,32%. Συγκριτικά με την κερδοφορία των μεσαίων βιομηχανιών, τα παραγόμενα κέρδη ανά μεγάλη βιομηχανία είναι περισσότερα από ότι στις μεσαίες βιομηχανίες της Θεσσαλίας. Στις μεγάλες βιομηχανίες, το 2017, τα καθαρά κέρδη για κάθε μια από αυτές ήταν θετικά, το οποίο σημαίνει ότι τα έσοδα που προκύπταν από πωλήσεις την χρονική αυτή περίοδο ήταν περισσότερα από ότι τα έξοδα. Με βάση τον Πίνακα 8, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις ισούται με 7,39%.

Το 2018, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις συνολικά για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας ισούται με 3,73%. Η παραγωγική δραστηριότητα είχε θετικό πρόσημο κατά προσέγγιση το 2018 για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες αθροιστικά. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες μεμονωμένα, παρατηρούμε ότι το ποσοστιαίο κέρδος στις πωλήσεις κυμαίνονται στο 3,41%. Το πρόσημο ήταν θετικό, καθώς στις περισσότερες μεσαίες βιομηχανίες εξασφαλίστηκαν κέρδη από τις πωλήσεις των παραγόμενων προϊόντων τους. Όμως, υπάρχουν ορισμένες βιομηχανίες τέτοιου μεγέθους, όπου το πρόσημο ήταν αρνητικό, καθώς τα κέρδη δεν ξεπερνούσαν τα

έξοδα που είχαν να πραγματοποιήσουν ώστε να είναι βιώσιμη η κάθε μια από αυτές τις βιομηχανίες. Το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών ανά πώληση ισούται με 20,59%, καθώς επιτεύχθηκαν περισσότερα κέρδη από πωλήσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες μεσαίες βιομηχανίες το 2018, ενώ το υψηλότερο ποσοστό ζημιάς ανά πώληση ισούται με -17,24%. Στις μεγάλες βιομηχανίες, τα κέρδη ανά πωλήσεις τους (%) ισούνται με 4,28%. Όπως και το 2017, συγκριτικά με την κερδοφορία των μεσαίων βιομηχανιών, τα παραγόμενα κέρδη ανά μεγάλη βιομηχανία είναι περισσότερα από ότι στις μεσαίες βιομηχανίες της Θεσσαλίας. Στις μεγάλες βιομηχανίες, το 2018, τα καθαρά κέρδη για κάθε μια από αυτές ήταν θετικά, συνεπώς τα έσοδα που προκύπταν από πωλήσεις την χρονική αυτή περίοδο ήταν περισσότερα από ότι τα έξοδα. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 8, το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών ανά πωλήσεις στις μεγάλες επιχειρήσεις ανέρχεται στο 6,02%.

Το 2019, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις συνολικά για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας ισούνται με 3,13%. Η παραγωγική δραστηριότητα είχε θετικό πρόσημο κατά προσέγγιση το 2019 για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες αθροιστικά. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες μεμονωμένα, παρατηρούμε ότι τα κέρδη ανά πωλήσεις ισούνται περίπου με 2,91%. Το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών ανά πώληση ισούται με 33,37%, καθώς επιτεύχθηκαν περισσότερα κέρδη από πωλήσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες μεσαίες βιομηχανίες το 2019, ενώ το υψηλότερο ποσοστό ζημιάς ανά πώληση ισούται με -20,17%. Στις μεγάλες βιομηχανίες, τα κέρδη ανά πωλήσεις τους (%) ισούνται με 3,49%. Σε αυτή την περίπτωση, παρατηρούμε ότι τα ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις είναι κατά προσέγγιση πανομοιότυπα, μεταξύ μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών κατά την διάρκεια του 2019. Στις μεγάλες βιομηχανίες, τα καθαρά κέρδη για κάθε μια από αυτές ήταν θετικά, συνεπώς τα έσοδα που προκύπταν από πωλήσεις την χρονική αυτή περίοδο ήταν περισσότερα από ότι τα έξοδα. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 8, το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις στις μεγάλες επιχειρήσεις ανέρχεται στο 4,27%.

Το 2020, τα ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις συνολικά για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας κυμαίνεται στο 2,32%. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες μεμονωμένα, παρατηρούμε ότι το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις ισούνται περίπου με 3,19%. Το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πώληση ισούται με 14,26%, καθώς επιτεύχθηκαν περισσότερα κέρδη από πωλήσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες μεσαίες βιομηχανίες το 2019, ενώ το υψηλότερο ποσοστό ζημιάς ανά πώληση ισούται με -16,34%. Στις μεγάλες βιομηχανίες, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις τους (%) ισούνται με 0,85%. Συγκριτικά με την κερδοφορία των μεσαίων βιομηχανιών το ίδιο έτος, τα παραγόμενα κέρδη ανά μεγάλη βιομηχανία είναι περισσότερα από ότι στις μεσαίες βιομηχανίες. Στις μεγάλες βιομηχανίες, τα καθαρά κέρδη για κάθε μια από αυτές ήταν θετικά, συνεπώς τα έσοδα που προκύπταν από πωλήσεις την χρονική αυτή περίοδο ήταν περισσότερα από ότι τα έξοδα. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 8, το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις στις μεγάλες επιχειρήσεις ανέρχεται στο 4,57%.

Το 2021, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις συνολικά για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας ισούνται με 2,98%. Συνεπώς, η παραγωγική δραστηριότητα είχε θετικό πρόσημο κατά προσέγγιση το 2021 για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες αθροιστικά. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες μεμονωμένα, παρατηρούμε ότι το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις ισούνται με 3,83%. Το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις ισούται με 16,78%, καθώς επιτεύχθηκαν περισσότερα κέρδη από πωλήσεις σε σχέση με τις υπόλοιπες μεσαίες βιομηχανίες το 2021, ενώ το υψηλότερο ποσοστό ζημιάς που προέκυψε ισούται με -30,29%. Στις μεγάλες βιομηχανίες, τα ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις ισούνται με 1,81%. Συγκριτικά με την κερδοφορία των μεσαιών βιομηχανιών το ίδιο έτος, τα παραγόμενα κέρδη ανά μεγάλη βιομηχανία είναι περισσότερα από ότι στις μεσαίες βιομηχανίες. Παρατηρούμε, όμως, ότι από τις 4 μεγάλες βιομηχανίες που υπήρχαν τα δεδομένα για την κερδοφορία τους, η μια από αυτές είχε καταγράψει ζημιά, όπου το ποσοστό κερδών ανά πωλήσεις ισούται με -1,58%, ενώ για τις άλλες 3 μεγάλες βιομηχανίες, το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις στις μεγάλες επιχειρήσεις ανέρχεται στο 2,64%.

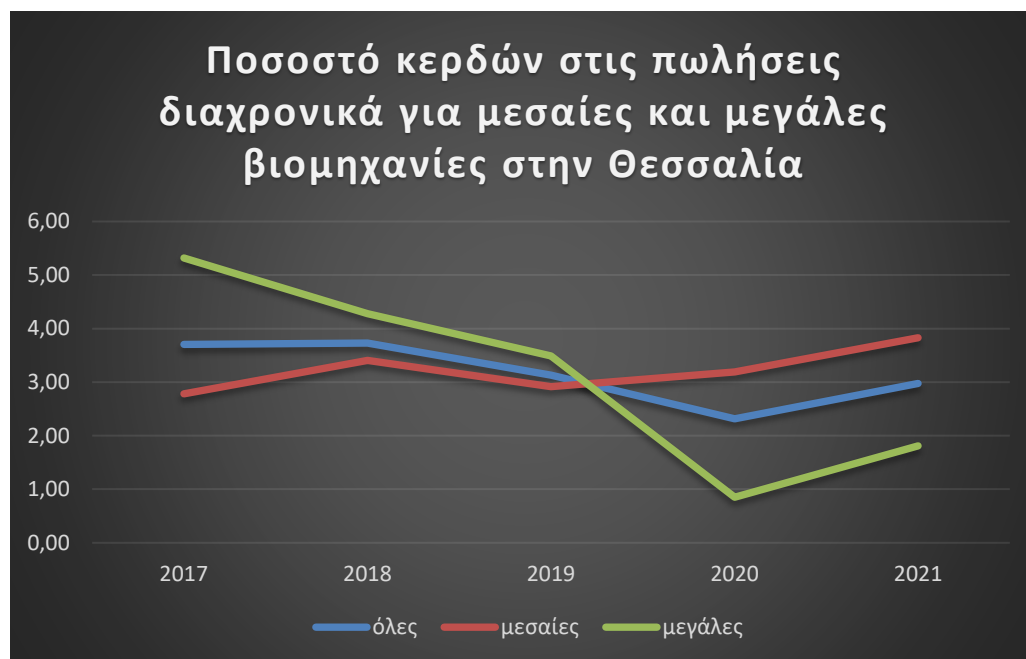
Συγκρίνοντας τα ποσοστά κερδών στις πωλήσεις αθροιστικά ανά έτος, όπως απεικονίζεται και στο Γράφημα 9, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις αθροιστικά από μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες, καταγράφηκε το 2018 και ισούται με 3,73%. Για τις μεσαίες βιομηχανίες, το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις καταγράφηκε το 2021, όπου ισούται με 3,83%. Όσον αφορά τις μεγάλες βιομηχανίες, το μεγαλύτερο ποσοστό κερδών στις πωλήσεις καταγράφηκε το 2017 και ισούται με 5,72%.

Πίνακας 8: Εύρος τιμών ποσοστού κερδών στις πωλήσεις ανά έτος

	Εύρος ποσοστού (%) κερδών στις πωλήσεις ανά έτος				
	2017	2018	2019	2020	2021
όλες	Από -86,28 έως 27,22	Από -17,24 έως 20,59	Από -20,27 έως 33,37	Από -16,24 έως 17,99	Από -30,29 έως 16,78
μεσαίες	Από -86,28 έως 27,22	Από -17,24 έως 20,59	Από -20,27 έως 33,37	Από -16,24 έως 17,99	Από -30,29 έως 16,78
μεγάλες	Από 1,98 έως 7,39	Από 1,41 έως 6,02	Από 1,69 έως 4,27	Από 0 έως 4,57	Από -1,58 έως 2,64

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Γράφημα 9: Ποσοστό (%) καθαρών κερδών στις πωλήσεις για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας, 2017-2021

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για να προσδιοριστεί ο χαρακτήρας και η δραστηριότητα των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας, είναι οι εισαγωγές και οι εξαγωγές. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εισαγωγές και οι εξαγωγές σε μια βιομηχανία θεωρούνται ως οι καθοριστικές οικονομικές συναλλαγές του διεθνούς εμπορίου. Οι εισαγωγές αναφέρονται στην απόκτηση αλλά και μεταφορά προϊόντων ή αγαθών από μια χώρα για παράδειγμα σε μια άλλη χώρα, όπου τα προϊόντα μπορούν να πωληθούν ή και να επεξεργαστούν. Από την άλλη, οι εξαγωγές αναφέρονται στην διαδικασία μεταφοράς εγχώριων προϊόντων προς μια άλλη χώρα, ώστε να πωληθούν ή και να επεξεργαστούν. Παρατηρούμε ότι από τις 44 μεσαίες βιομηχανίες, όπου παρέχονται τα κατάλληλα δεδομένα από την ICAP για την εισαγωγική και εξαγωγική τους δραστηριότητα, οι 10 από αυτές πραγματοποιούν εισαγωγές αλλά και εξαγωγές, δηλαδή εισάγουν προϊόντα από το εξωτερικό και εξάγουν προϊόντα προς το εξωτερικό. Από τις 6 διαθέσιμες μεγάλες βιομηχανίες στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, οι 4 από αυτές τις βιομηχανίες εισάγουν αλλά και εξάγουν προϊόντα από και προς το εξωτερικό αντίστοιχα, ενώ οι άλλες 2 μεγάλες βιομηχανίες ασχολούνται μόνο με τις εισαγωγές προϊόντων από το εξωτερικό.

Πίνακας 9: Ποσοστιαία (%) συμμετοχή βιομηχανιών που εισάγουν και εξάγουν προϊόντα από και προς το εξωτερικό

Μέγεθος Βιομηχανίας	Αριθμός εισαγωγών/εξαγωγών		Ποσοστιαία συμμετοχή (%)	
	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Εξαγωγές
Όλες (μεσαίες και μεγάλες)	14	50	28	100
μεσαίες	10	44	20	88
μεγάλες	4	6	8	12

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

5. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

5.1. ΑΠΛΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Σε αυτή την ενότητα, θα γίνει συσχέτιση μεταξύ των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών που αξιολογήθηκαν στο Κεφάλαιο 4. Οι ποσοτικές και συνεχείς μεταβλητές που θα συσχετιστούν για την εξαγωγή συμπερασμάτων είναι ο μέσος αριθμός απασχολούμενων για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ο μέσος όρος ετών λειτουργίας τους, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις για το έτος 2021 και η ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις μεταξύ των ετών 2017 και 2021. Μέσω της συσχέτισης των παραπάνω ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών, εκτιμάται αν 2 από αυτές τις μεταβλητές ανά περίπτωση είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους ή αν η συσχέτιση τους είναι ανάλογη ή αντιστρόφως ανάλογη.

Για την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την συσχέτιση 2 ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών, λαμβάνουμε υπόψη τον συντελεστή συσχέτισης Pearson. Η τιμή του συντελεστή Pearson ισούται με +1, όταν η συσχέτιση μεταξύ 2 ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών είναι ανάλογη, δηλαδή προκύπτει μια τέλεια άμεση (αύξουσα) γραμμική σχέση μεταξύ των 2 αυτών μεταβλητών.

Η τιμή του συντελεστή Pearson ισούται με -1, όταν οι 2 συσχετιζόμενες ποσοτικές και συνεχείς μεταβλητές που εξετάζονται έχουν αντιστρόφως ανάλογη σχέση, δηλαδή προκύπτει μια τέλεια φθίνουσα γραμμική σχέση. Σύμφωνα με ορισμένες μελέτες, η συσχέτιση αυτή ορίζεται ως αντισυσχέτιση.

Η τιμή του συντελεστή Pearson ισούται με 0, όταν 2 ποσοτικές και συνεχείς μεταβλητές είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους, δηλαδή όταν για παράδειγμα αυξάνεται η μία από τις 2 συσχετιζόμενες μεταβλητές, η άλλη μεταβλητή ενδέχεται να μην αυξάνεται ούτε να μειώνεται, καθώς δεν έχουν ανάλογη ή αντιστρόφως ανάλογη συσχέτιση.

Οι τιμές του συντελεστή Pearson που κυμαίνονται από -1 έως και 1, δείχνουν τον βαθμό εξάρτησης μεταξύ 2 συσχετιζόμενων ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών. Στην περίπτωση όπου οι τιμές του συντελεστή Pearson είναι πιο κοντά στο 0, παρατηρείται μικρότερος βαθμός συσχέτισης μεταξύ 2 ποσοτικών μεταβλητών, δηλαδή τείνουν στο να είναι ανεξάρτητες οι συγκεκριμένες εξεταζόμενες μεταβλητές. Όμως, στην περίπτωση όπου οι τιμές του συντελεστή είναι πιο κοντά στις ακραίες τιμές -1 και +1, η συσχέτιση μεταξύ 2 συσχετιζόμενων μεταβλητών είναι ισχυρότερη σε σχέση με τιμές όπου βρίσκονται πιο κοντά στο 0.

Στην συνέχεια, παρατίθενται ένας πίνακας όπου απεικονίζεται η συσχέτιση μεταξύ των 4 παραπάνω ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών, όπου αναφέρονται στις μεσαίες και στις μεγάλες βιομηχανίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας αθροιστικά (Πίνακας 10). Ο

βαθμός συσχέτισης μεταξύ των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών που εξετάζονται μετρίεται με βάση τον συντελεστή συσχέτισης Pearson. Ο βαθμός συσχέτισης μεταξύ 2 μεταβλητών από τα έτη λειτουργίας των βιομηχανιών, τον αριθμό των εργαζομένων ανά βιομηχανία, τα ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις το 2021 και η ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις από το 2017 έως το 2021. Στον πίνακα 1, παρατηρούμε ότι η μεγαλύτερη τιμή του συντελεστή συσχέτισης ισούται 0,181 και αντιστοιχεί στην συσχέτιση μεταξύ των ετών λειτουργίας μιας βιομηχανίας και του αριθμού εργαζομένων ανά μεσαία και μεγάλη βιομηχανία. Όπως φαίνεται και στον πίνακα 1, οι τιμές του συντελεστή συσχέτισης Pearson μεταξύ των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών είναι όλες κατά προσέγγιση κοντά στο 0. Ουσιαστικά, αυτό σημαίνει ότι η συσχέτιση μεταξύ 2 από τις 4 ποσοτικές και συνεχείς μεταβλητές ανά περίπτωση είναι πολύ μικρή.

Όμως, λαμβάνοντας υπόψη την στατιστική σημαντικότητα, καμία από τις συσχετίσεις μεταξύ αυτών των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών δεν είναι στατιστικά σημαντική. Για να μπορέσει να θεωρηθεί μια συσχέτιση μεταξύ 2 ποσοτικών μεταβλητών στατιστικά σημαντική, θα πρέπει η τιμή του συντελεστή sig. (significance) να είναι κάτω του 5% (0,05). Η μοναδική περίπτωση στην οποία η τιμή του συγκεκριμένου συντελεστή είναι κοντά στο 0,05 ισούται με 0,063 και αντιστοιχεί στην συσχέτιση μεταξύ των ετών λειτουργίας των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών και της ποσοστιαίας μεταβολής των κερδών στις πωλήσεις από το 2017 έως το 2021. Η συγκεκριμένη τιμή βρίσκεται κάτω από το 10%, όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί στατιστικά σημαντική αυτή η συσχέτιση.

Πίνακας 10: Συσχέτιση ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών

		Αριθμός εργαζομένων ν	Έτη λειτουργίας	Ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις	Ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις (2017- 2021)
Αριθμός εργαζομένων	Pearson Correlation	1	0,181	-0,021	0,048
	Significance		0,179	0,9	0,721
Έτη λειτουργίας	Pearson Correlation	0,181	1	-0,004	-0,248
	Significance	0,179		0,984	0,063
Ποσοστιαία κέρδη στις πωλήσεις	Pearson Correlation	-0,021	-0,004	1	0,143
	Significance	0,9	0,984		0,398

Ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις (2017-2021)	Pearson Correlation	-0,048	-0,248	0,143	1
	Significance	0,721	0,063	0,398	

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Ωστόσο, πραγματοποιήθηκε και η συσχέτιση των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών του Πίνακα 10, με βάση την κατηγοριοποίηση των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών σε ελαφριές και ενδιάμεσες βιομηχανίες. Ελαφριές χαρακτηρίζονται οι βιομηχανίες που ειδικεύονται για παράδειγμα στην παραγωγή ειδών τροφής, ποτών, εφημερίδων, ενώ οι ενδιάμεσες βιομηχανίες σχετίζονται για παράδειγμα με την παραγωγή μεταλλικών κατασκευών. Όμως, τα αποτελέσματα που προέκυψαν ως προς την συσχέτιση τους ήταν πανομοιότυπα με τα αποτελέσματα του Πίνακα 10.

5.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΣΤΑΥΡΟΥΜΕΝΗΣ ΠΙΝΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (CROSS TABULATIONS)

Σε αυτή την ενότητα θα πραγματοποιηθεί ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης η οποία έχει ως στόχο τη διερεύνηση συσχετίσεων μεταξύ δύο ή και περισσότερων κατηγορικών μεταβλητών των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων της Θεσσαλίας. Μια διασταυρούμενη πινακοποίηση αποτελεί έναν πίνακα δύο ή και περισσότερων διαστάσεων, μέσω του οποίου καταγράφεται ο αριθμός του πλήθους των μεταβλητών που περιγράφονται στα κελιά του πίνακα. Οι πίνακες διασταυρώσεων παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την σχέση μεταξύ των μεταβλητών αυτών. Τα κελιά του πίνακα διασταυρώσεων μπορούν να δείχνουν για παράδειγμα τις μετρήσεις συχνότητας αλλά και το πλήθος της κάθε μεταβλητής. Η διασταυρούμενη πινακοποίηση χρησιμοποιεί διάφορους όρους για την ερμηνεία της σχέσης μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών, όπως είναι οι όροι Chi-Square Statistic αλλά και το Fisher Exact Test.

Οι μεταβλητές που θα χρησιμοποιηθούν προκειμένου να διερευνηθεί η συσχέτιση τους είναι το μέγεθος, έτη λειτουργίας, ποσοστό κερδών στις πωλήσεις το 2021, εξαγωγές, ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις την χρονική περίοδο 2017-2021, τοποθεσία, και το ICAP Score.

Όσον αφορά τα έτη λειτουργίας, αξιολογήθηκε η κάθε μεσαία και μεγάλη βιομηχανία αν είναι παλιά ή καινούργια. Ως παλιά βιομηχανία χαρακτηρίστηκε η βιομηχανία όπου τα έτη λειτουργίας της είναι κάτω από τον Μέσο Όρο ετών λειτουργίας που υπολογίστηκε και για τις 58 μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας. Αντίστοιχα, ως καινούργια βιομηχανία χαρακτηρίστηκε η βιομηχανία όπου τα έτη λειτουργίας της

είναι κάτω από τον Μέσο Όρο ετών λειτουργίας που υπολογίστηκε. Ο Μέσος Όρος ετών λειτουργίας ισούται με 39 έτη.

Σχετικά με τα κέρδη, εξετάστηκε αν το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από τον Μέσο Όρο του ποσοστού κερδών στις πωλήσεις για όλες τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες, καθώς μόνο σε τέσσερις βιομηχανίες το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις είναι μικρότερα του μηδενός. Ο Μέσος Όρος του ποσοστού κερδών στις πωλήσεις ισούται με 2,98%.

Το ICAP Score στοχεύει στην εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων που εξετάζονται σε σχέση με την πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης μέσα σε ένα έτος λειτουργίας τους. Η βαθμολόγηση, που είναι γνωστή ως ICAP Score, αποτυπώνεται σε μια δεκάβαθμη κλίμακα. Η κλίμακα αυτή έχει ως εξής: A1,A2,B1,B2,C1,C2,D1,D2,E1,E2. Η βαθμολόγηση A1 και A2 χαρακτηρίζονται από πολύ χαμηλό κίνδυνο εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης, η βαθμολόγηση B1 και B2 χαρακτηρίζονται από χαμηλό κίνδυνο εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης, η βαθμολόγηση C1 και C2 χαρακτηρίζονται από μέσο κίνδυνο εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης, η βαθμολόγηση D1 και D2 χαρακτηρίζονται από υψηλό κίνδυνο εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης και η βαθμολόγηση E1 και E2 χαρακτηρίζονται από πολύ υψηλό κίνδυνο εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης. Η λογική της κλίμακας έχει να κάνει με το γεγονός ότι όσο η βαθμολόγηση μιας επιχείρησης τείνει στις διαβαθμίσεις υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας, δηλαδή από B2 έως A1, τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης. Από την άλλη, όσο η βαθμολόγηση μιας επιχείρησης τείνει στις διαβαθμίσεις χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας, δηλαδή από D2 έως E2, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης.

Για να πραγματοποιηθεί η διασταυρούμενη πινακοποίηση μεταξύ των παραπάνω μεταβλητών και να εξεταστούν αν οι σχέσεις μεταξύ τους είναι στατιστικά σημαντικές, έγινε η χρήση του στατιστικού λογισμικού IBM SPSS. Για την διαμόρφωση των πινάκων διπλής εισόδου μέσω του SPSS, ακολουθήθηκε η διαδρομή Analyze → Descriptive Statistics → Crossstabs.

Αρχικά, εξερευνάται η συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους των εξεταζόμενων βιομηχανιών και των εξαγωγών που πραγματοποιούνται από αυτές. Όσον αφορά την στατιστική σημαντικότητα, αρχικά ελέγχουμε αν το 20% ή λιγότερο των παρατηρήσεων που λήφθηκαν υπόψη για την διασταυρούμενη πινακοποίηση, έχουν συχνότητα μικρότερη από 5. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, το 50% έχουν συχνότητα μικρότερη από 5, κάτι που σημαίνει ότι ελέγχουμε το exact sig. για το Fisher Exact Test. Η τιμή του exact sig. ισούται με 0,026, συνεπώς η συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών μεγέθους βιομηχανιών Θεσσαλίας και εξαγωγών είναι στατιστικά σημαντική.

Στον Πίνακα 11 παρουσιάζονται με ποσοστά η συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους (μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες) και των εξαγωγών που ενδέχεται να πραγματοποιούν. Με βάση τον Πίνακα 11 παρατηρούμε ότι το 80,8% των μεσαιών

βιομηχανιών εξαγουν τα παραγόμενα προϊόντα ή αγαθά προς το εξωτερικό. Αντίστοιχα, το 33,3% των μεγάλων βιομηχανιών εξαγουν προς το εξωτερικό. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 95,5% των βιομηχανιών που εξαγουν είναι μεσαίες βιομηχανίες, ενώ το 4,5% αντιστοιχεί στις μεγάλες βιομηχανίες. Συνολικά, μόλις το 24,1% των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία δεν εξαγει προϊόντα ή αγαθά προς το εξωτερικό.

Πίνακας 11: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές μέγεθος βιομηχανιών και τις εξαγωγές

			Exports		Total
			Εξαγουν	Δεν εξαγουν	
size	Μεγάλη βιομηχανία	Count	2	4	6
		% within size	33,30%	66,70%	100,00%
		% within exports	4,50%	28,60%	10,30%
		% of Total	3,40%	6,90%	10,30%
	Μεσαία βιομηχανία	Count	42	10	52
		% within size	80,80%	19,20%	100,00%
		% within exports	95,50%	71,40%	89,70%
		% of Total	72,40%	17,20%	89,70%
Total		Count	44	14	58
		% within size	75,90%	24,10%	100,00%
		% within exports	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	75,90%	24,10%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,610 ^a	1	0,01	0,026	0,026
Continuity Correction ^b	4,274	1	0,039		
Likelihood Ratio	5,558	1	0,018	0,026	0,026
Fisher's Exact Test				0,026	0,026

N of Valid Cases	58				
a. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,45.					

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Στην συνέχεια, αναλύεται η σχέση του μεγέθους των βιομηχανιών ως προς την απασχόληση και τον τύπο βιομηχανιών ως προς το είδος των προϊόντων που παράγει. Όσον αφορά τον τύπο βιομηχανιών, αναφέρεται στο αν τα παραγόμενα προϊόντα αποτελούν εισροές άλλων βιομηχανιών ή χαρακτηρίζονται από υψηλής εντάσεως κεφαλαίου και άρα αποτελούν βιομηχανίες ενδιάμεσων ή κεφαλαιουχικών αγαθών, ή τελικά αγαθά χαμηλής κεφαλαιουχικής έντασης που απευθύνονται στην καταναλωτική αγορά και αποτελούν τις βιομηχανίες καταναλωτικών αγαθών..

Όσον αφορά τις δύο αυτές μεταβλητές, είναι στατιστικά σημαντική η συσχέτιση τους. Ελέγχοντας το ποσοστό των κελιών με μέτρηση μικρότερη του 5, το 77,8% των κελιών έχουν συχνότητα μικρότερη από 5, συνεπώς ελέγχουμε το exact sig. για το Fisher Exact Test. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 12, η τιμή του Fisher τείνει στο 0, καθώς ισούται με 0,002. Ουσιαστικά, η συγκεκριμένη τιμή του Fisher είναι μικρότερη του 1%. Με βάση τον Πίνακα 12, παρατηρούμε ότι το 66,7% των μεγάλων βιομηχανιών παράγουν καταναλωτικά αγαθά, ενώ το 33,3% παράγει ενδιάμεσα/κεφαλαιουχικά αγαθά. Αντίστοιχα, το 67,3% των μεσαίων βιομηχανιών παράγουν καταναλωτικά αγαθά, ενώ το 32,7% παράγει ενδιάμεσα/κεφαλαιουχικά αγαθά. Επιπρόσθετα, το 10,5% των βιομηχανιών που παράγουν ενδιάμεσα/κεφαλαιουχικά αγαθά ανήκουν στις μεγάλες βιομηχανίες, ενώ το 10,3% ανήκει στις μεσαίες βιομηχανίες. Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες αθροιστικά, το 31,7% των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας ειδικεύεται στην παραγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών, ενώ το 65% στην παραγωγή καταναλωτικών αγαθών.

Πίνακας 12: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές μέγεθος βιομηχανιών και τον τύπο βιομηχανίας

			Τύπος βιομηχανίας			Total
				ενδιάμεσα κεφαλαιουχικά	καταναλωτικά	
size		Count	2	0	0	2
		% within size	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
		% within light_med	100,00%	0,00%	0,00%	3,30%
		% of Total	3,30%	0,00%	0,00%	3,30%
	Μεγάλη βιομηχανία	Count	0	2	4	6
		% within size	0,00%	33,30%	66,70%	100,00%
		% within light_med	0,00%	10,50%	10,30%	10,00%
		% of Total	0,00%	3,30%	6,70%	10,00%
	Μεσαία βιομηχανία	Count	0	17	35	52
		% within size	0,00%	32,70%	67,30%	100,00%
		% within light_med	0,00%	89,50%	89,70%	86,70%
		% of Total	0,00%	28,30%	58,30%	86,70%
Total		Count	2	19	39	60
		% within size	3,30%	31,70%	65,00%	100,00%
		% within light_med	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	3,30%	31,70%	65,00%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	60,001 ^a	4	<,001	<,001
Likelihood Ratio	17,538	4	0,002	0,001
Fisher-Freeman-Halton Exact Test	15			0,002
N of Valid Cases	60			
a. 7 cells (77,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.				

Πηγή: *Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).*

Από τη διασταυρούμενη πινακοποίηση των μεταβλητών του μεγέθους των βιομηχανιών και της εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητάς τους (ICAP Score) αποδεικνύεται ότι η συσχέτισή τους είναι στατιστικά σημαντική. Με βάση τον Πίνακα 4, το 77,8% των κελιών έχουν συχνότητα μικρότερη του 5. Συνεπώς, ελέγχουμε το exact sig. όσον αφορά το Fisher Exact Test. Η τιμή του δείκτη Fisher ισούται με 0,007, δηλαδή με 0,7%.

Για να πραγματοποιηθεί η διασταυρούμενη πινακοποίηση μεταξύ του μεγέθους βιομηχανίας και του ICAP Score, έγινε μια ομαδοποίηση της βαθμολόγησης των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας σε BC (βαθμολόγηση βιομηχανιών από B1 έως και C2) και de (βαθμολόγηση από D1 έως και E2), ώστε να μην υπάρχουν πολλές κατηγορίες της μεταβλητής ICAP Score, να είναι πιο κατανοητή και να εντοπιστεί συσχέτιση μεταξύ των δύο αυτών μεταβλητών.

Με βάση τον Πίνακα 13, παρατηρούμε ότι το 66,7% των μεγάλων βιομηχανιών ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2, δηλαδή χαμηλού και μέσου κινδύνου εμφάνισης ασυνέπειας ή και πτώχευσης. Αντίθετα, το 33,3% των μεγάλων βιομηχανιών ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2, δηλαδή υψηλού και πολύ υψηλού κινδύνου. Αντίστοιχα, το 32,7% των μεσαίων βιομηχανιών ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2, ενώ το 61,5% ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2. Όμως, από τις μεσαίες βιομηχανίες, υπάρχουν 3 οι οποίες δεν ανήκουν σε κάποια από τις δύο κατηγορίες βαθμολόγησης BC και DE, κάτι

που σημαίνει ότι δεν βαθμολογήθηκαν με βάση την κλίμακα βαθμολόγησης του ICAP Score. Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες αθροιστικά, το 35% των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2, ενώ το 56,7% στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2.

Πίνακας 13: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές μέγεθος βιομηχανιών και το ICAP Score

			ICAP Score			Total
				BC	DE	
size		Count	2	0	0	2
		% within size	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
		% within icapscore2	40,00%	0,00%	0,00%	3,30%
		% of Total	3,30%	0,00%	0,00%	3,30%
	Μεγάλη βιομηχανία	Count	0	4	2	6
		% within size	0,00%	66,70%	33,30%	100,00%
		% within icapscore2	0,00%	19,00%	5,90%	10,00%
		% of Total	0,00%	6,70%	3,30%	10,00%
	Μεσαία βιομηχανία	Count	3	17	32	52
		% within size	5,80%	32,70%	61,50%	100,00%
		% within icapscore2	60,00%	81,00%	94,10%	86,70%
		% of Total	5,00%	28,30%	53,30%	86,70%
Total		Count	5	21	34	60
		% within size	8,30%	35,00%	56,70%	100,00%
		% within icapscore2	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	8,30%	35,00%	56,70%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25,503 ^a	4	<,001	0,001
Likelihood Ratio	13,725	4	0,008	0,005
Fisher-Freeman-Halton Exact Test	11,502			0,007
N of Valid Cases	60			
a. 7 cells (77,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.				

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Επίσης, η σχέση των μεταβλητών τύπου βιομηχανίας (παραγωγής καταναλωτικών ή ενδιάμεσων/κεφαλαιουχικών αγαθών) και ICAP Score θεωρείται στατιστικά σημαντική. Βασίζομενος στον Πίνακα 14, το 55,6% των κελιών έχουν συχνότητα μικρότερη του 5. Συνεπώς, ελέγχουμε το exact sig. όσον αφορά το Fisher Exact Test. Συγκεκριμένα, η τιμή του δείκτη Fisher ισούται με 0,018 (1,8%), μικρότερη του 5%.

Με βάση τον Πίνακα 14, παρατηρούμε ότι το 63,2% των βιομηχανιών που παράγουν ενδιάμεσα/κεφαλαιουχικά αγαθά, ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2, δηλαδή υψηλού και πολύ υψηλού κινδύνου εμφάνισης ασυνέπειας ή και πτώχευσης. Το 36,8% των ενδιάμεσων βιομηχανιών ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2, δηλαδή χαμηλού και μέσου κινδύνου. Το 56,4% των ελαφριών βιομηχανιών, οι οποίες παράγουν καταναλωτικά αγαθά, ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2, ενώ το 35,9% ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2. Όπως και στην περίπτωση του ελέγχου της σχέσης μεταξύ τύπου βιομηχανίας και ICAP Score, 3 από τις μεσαίες βιομηχανίες δεν ανήκουν σε κάποια από τις δύο κατηγορίες βαθμολόγησης BC και DE. Σε αυτή την περίπτωση, το 7,7% των ελαφριών βιομηχανιών δεν έχουν αξιολογηθεί με βάση την πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή

πτώχευσης μέσα σε ένα έτος λειτουργίας τους. Οπότε, δεν βαθμολογήθηκαν με βάση την κλίμακα βαθμολόγησης του ICAP Score.

Πίνακας 14: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές τύπο βιομηχανίας και το ICAP Score

			ICAP Score			Total
				BC	DE	
Τύπος βιομηχανίας		Count	2	0	0	2
		% within light_med	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
		% within icapscore2	40,00%	0,00%	0,00%	3,30%
		% of Total	3,30%	0,00%	0,00%	3,30%
	ενδιάμεσα κεφαλαιουχικά	Count	0	7	12	19
		% within light_med	0,00%	36,80%	63,20%	100,00%
		% within icapscore2	0,00%	33,30%	35,30%	31,70%
		% of Total	0,00%	11,70%	20,00%	31,70%
	καταναλωτικά	Count	3	14	22	39
		% within light_med	7,70%	35,90%	56,40%	100,00%
		% within icapscore2	60,00%	66,70%	64,70%	65,00%
		% of Total	5,00%	23,30%	36,70%	65,00%
Total		Count	5	21	34	60
		% within light_med	8,30%	35,00%	56,70%	100,00%
		% within icapscore2	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	8,30%	35,00%	56,70%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	23,772 ^a	4	<,001	0,004
Likelihood Ratio	13,29	4	0,01	0,009
Fisher-Freeman-Halton Exact Test	10,19			0,018
N of Valid Cases	60			
a. 5 cells (55,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,17.				

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Στην συνέχεια, εξετάζοντας την συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών τύπου βιομηχανίας και ποσοστού κερδών στις πωλήσεις το 2021, παρατηρείται ότι δεν είναι στατιστικά σημαντική εφόσον ο δείκτης σημαντικότητας Fisher είναι μεγαλύτερος του 5% (22,8%). Συνεπώς η κατανομή των κερδών δεν είναι στατιστικά σημαντικά διαφοροποιημένη ανάμεσα στις βιομηχανίες. Συγκεκριμένα το 53,8% των βιομηχανιών που παράγουν ενδιάμεσα/κεφαλαιουχικά αγαθά είχαν καταγράψει υψηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις, ενώ το 38,5% είχε καταγράψει χαμηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις το 2021. Αντίστοιχα, το 25% των βιομηχανιών που παράγουν καταναλωτικά αγαθά είχαν καταγράψει υψηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις, ενώ το 13,5% είχε καταγράψει χαμηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις. Το 12,5% των βιομηχανιών αυτών δεν παρουσίασαν κέρδη αλλά απώλειες το 2021, καθώς το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις τους είναι αρνητικό.

Πίνακας 15: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές τύπο βιομηχανίας και ποσοστό κερδών στις πωλήσεις το 2021

			higher/lower income sale 2021			Total
			(%) απώλειες στις πωλήσεις	(%) χαμηλά κέρδη στις πωλήσεις	(%) υψηλά κέρδη στις πωλήσεις	
Τύπος βιομηχανίας	ενδιάμεσα κεφαλαιουχικά	Count	1	5	7	13
		% within light_med	7,70%	38,50%	53,80%	100,00%
		% within higher/lower incsale21	25,00%	25,00%	53,80%	35,10%
		% of Total	2,70%	13,50%	18,90%	35,10%
	καταναλωτικά	Count	3	15	6	24
		% within light_med	12,50%	62,50%	25,00%	100,00%
		% within higher/lower incsale21	75,00%	75,00%	46,20%	64,90%
		% of Total	8,10%	40,50%	16,20%	64,90%
Total		Count	4	20	13	37
		% within light_med	10,80%	54,10%	35,10%	100,00%
		% within higher/lower incsale21	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	10,80%	54,10%	35,10%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	3,079 ^a	2	0,215	0,293
Likelihood Ratio	3,036	2	0,219	0,344
Fisher-Freeman- Halton Exact Test	2,967			0,228
N of Valid Cases	37			
a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,41.				

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Αρχικά, η σχέση των μεταβλητών τύπου βιομηχανίας και ποσοστού κερδών στις πωλήσεις το 2021 δεν θεωρείται στατιστικά σημαντική. Αρχικά, με βάση τον Πίνακα 16, το 33,3% των κελιών έχουν συχνότητα μικρότερη του 5. Συνεπώς, ελέγχουμε το exact sig. όσον αφορά το Fisher Exact Test. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η τιμή του δείκτη Fisher ισούται με 0,248 (24,8%), μεγαλύτερη του 5%.

Όσον αφορά την σχέση μεταξύ των μεταβλητών ετών λειτουργίας και του ποσοστού κερδών στις πωλήσεις το 2021 για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες, παρατηρούμε ότι το 45% των παλιών βιομηχανιών είχαν καταγράψει υψηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις, ενώ το 50% είχε καταγράψει χαμηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις το 2021. Επιπρόσθετα, το 5% των παλιών βιομηχανιών είχε καταγράψει απώλειες το 2021, διότι το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις τους είναι αρνητικό. Αντίστοιχα, το 23,5% των παλιών βιομηχανιών είχαν καταγράψει υψηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις, ενώ το 58,8% είχε καταγράψει χαμηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις το 2021. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 17,6% των βιομηχανιών αυτών δεν παρουσίασαν κέρδη αλλά απώλειες το 2021, καθώς το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις τους είναι αρνητικό.

Πίνακας 16: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές ετών λειτουργίας και ποσοστού κερδών στις πωλήσεις το 2021

			higher/lower income sale21			Total
			(%) απώλειες στις πωλήσεις	(%) χαμηλά κέρδη στις πωλήσεις	(%) υψηλά κέρδη στις πωλήσεις	
Παλιές/Καινούριες βιομηχανίες	Παλιές βιομηχανίες	Count	1	10	9	20
		% within older/newer	5,00%	50,00%	45,00%	100,00%
		% within higher/lower incsale21	25,00%	50,00%	69,20%	54,10%
		% of Total	2,70%	27,00%	24,30%	54,10%
	Καινούριες βιομηχανίες	Count	3	10	4	17
		% within older/newer	17,60%	58,80%	23,50%	100,00%
		% within higher/lower incsale21	75,00%	50,00%	30,80%	45,90%
		% of Total	8,10%	27,00%	10,80%	45,90%
Total		Count	4	20	13	37

	% within older/newer	10,80%	54,10%	35,10%	100,00%
	% within higher/lower incsale21	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	% of Total	10,80%	54,10%	35,10%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	2,698 ^a	2	0,26	0,248		
Likelihood Ratio	2,777	2	0,25	0,248		
Fisher-Freeman-Halton Exact Test	2,583			0,248		
Linear-by-Linear Association	2,600 ^b	1	0,107	0,127	0,087	0,058
N of Valid Cases	37					
a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,84.						
b. The standardized statistic is -1,612.						

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Η σχέση των μεταβλητών ποσοστιαίας μεταβολής κερδών στις πωλήσεις το 2017-21 και την τοποθεσία των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας δεν θεωρείται στατιστικά σημαντική. Το 25% των κελιών έχουν συχνότητα μικρότερη του 5. Συνεπώς, ελέγχουμε το exact sig. όσον αφορά το Fisher Exact Test. Η τιμή του δείκτη Fisher ισούται με 0,48 (48%), κατά πολύ μεγαλύτερη της τάξης του 5%.

Σχετικά με την σχέση των μεταβλητών ποσοστιαίας μεταβολής κερδών στις πωλήσεις το 2017-21 και την τοποθεσία των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών της Θεσσαλίας, όπως απεικονίζεται και στον Πίνακα 17, το 84,6% των βιομηχανιών που κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις μεταξύ 2017 και 2021 βρίσκονται στις ΠΕ Λάρισας και Μαγνησίας, ενώ το 15,4% των βιομηχανιών αυτών βρίσκονται στις ΠΕ Τρικάλων και Καρδίτσας. Αντίστοιχα, το 72,1% των βιομηχανιών οι οποίες κατέγραψαν θετική ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις μεταξύ των

ετών 2017 και 2021 εντοπίζονται στις ΠΕ Λάρισας και Μαγνησίας, ενώ το υπόλοιπο 27,9% αυτών των βιομηχανιών εντοπίζονται στις ΠΕ Τρικάλων και Καρδίτσας.

Πίνακας 17: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές Ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις (2017-21) και περιοχή χωροθέτησης

			Περιοχή χωροθέτησης		Total
			Λάρισα/Μαγνησία	Τρίκαλα/Καρδίτσα	
Ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις (2017-21)	Αρνητική ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις	Count	11	2	13
		% within incsale1721<or>0	84,60%	15,40%	100,00%
		% within V36	26,20%	14,30%	23,20%
		% of Total	19,60%	3,60%	23,20%
	Θετική ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις	Count	31	12	43
		% within incsale1721<or>0	72,10%	27,90%	100,00%
		% within V36	73,80%	85,70%	76,80%
		% of Total	55,40%	21,40%	76,80%
Total		Count	42	14	56
		% within incsale1721<or>0	75,00%	25,00%	100,00%
		% within V36	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	75,00%	25,00%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,835 ^a	1	0,361	0,48	0,302
Continuity Correction ^b	0,301	1	0,584		
Likelihood Ratio	0,901	1	0,343	0,48	0,302
Fisher's Exact Test				0,48	0,302
N of Valid Cases	56				
a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,25.					

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

Εξετάζοντας και την συσχέτιση μεταξύ των ποσοστιαίων κερδών στις πωλήσεις το 2021 και του ICAP Score, δεν θεωρείται στατιστικά σημαντική. το 66,7% των κελιών έχουν συχνότητα μικρότερη του 5. Συνεπώς, ελέγχουμε το exact sig. όσον αφορά το Fisher Exact Test. Η τιμή του δείκτη Fisher ισούται με 0,432 (48%), κατά πολύ μεγαλύτερη της τάξης του 5%.

Σχετικά με την σχέση των μεταβλητών ποσοστιαίων κερδών στις πωλήσεις το 2021 και του ICAP Score, όπως απεικονίζεται και στον Πίνακα 18, το 50% των βιομηχανιών που κατέγραψαν υψηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις το 2021 ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2, δηλαδή χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας, ενώ το 40% των ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2. Αντίστοιχα, το 61,5% των βιομηχανιών που κατέγραψαν χαμηλά ποσοστά κερδών στις πωλήσεις το 2021 ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ D1 και E2, ενώ το 38,5% των ανήκουν στην κλίμακα βαθμολόγησης μεταξύ B1 και C2.

Πίνακας 18: Ανάλυση διασταυρούμενης πινακοποίησης για τις μεταβλητές ποσοστό κερδών στις πωλήσεις το 2021 και το ICAP Score

			ICAP Score			Total
				BC	DE	
higher/lower incsale21	0	Count	0	0	4	4
		% within higher/lower incsale21	0,00%	0,00%	100,00%	100,00%
		% within icapscore2	0,00%	0,00%	18,20%	10,80%
		% of Total	0,00%	0,00%	10,80%	10,80%
	1	Count	2	8	10	20
		% within higher/lower incsale21	10,00%	40,00%	50,00%	100,00%
		% within icapscore2	100,00%	61,50%	45,50%	54,10%
		% of Total	5,40%	21,60%	27,00%	54,10%
	2	Count	0	5	8	13
		% within higher/lower incsale21	0,00%	38,50%	61,50%	100,00%
		% within icapscore2	0,00%	38,50%	36,40%	35,10%
		% of Total	0,00%	13,50%	21,60%	35,10%
Total		Count	2	13	22	37
		% within higher/lower incsale21	5,40%	35,10%	59,50%	100,00%
		% within icapscore2	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
		% of Total	5,40%	35,10%	59,50%	100,00%

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	4,697 ^a	4	0,32	0,363
Likelihood Ratio	6,684	4	0,154	0,207
Fisher- Freeman-Halton Exact Test	3,985			0,432
N of Valid Cases	37			
a. 6 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,22.				

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από ICAP (2023).

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση της συμβολής των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων στην χωρική οικονομική ανάπτυξη. Οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιούνται σε μεσαίες και μεγάλες είτε με βάση την απασχόληση είτε με βάση τον ισολογισμό. Ως μεσαίες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν εργατικό δυναμικό από 50 έως και 249 άτομα ή ο ετήσιος συνολικός ισολογισμός δεν ξεπερνάει τα 43 εκατομμύρια ευρώ. Ως μεγάλες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις, οι οποίες, σε αντίθεση με τις μεσαίες επιχειρήσεις, διαθέτουν εργατικό δυναμικό από 250 άτομα και παραπάνω προσωπικό. Επίσης, με βάση το κριτήριο του ισολογισμού στις μεγάλες επιχειρήσεις, ο ετήσιος συνολικός ισολογισμός ξεπερνάει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το μέγεθος σε μια επιχείρηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα, διότι οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να αγοράζουν ύλες και αγαθά που απαιτούνται σε καλύτερες τιμές λόγω της καλύτερης ενδεχόμενης διαπραγματευτικής τους δύναμης. Οι επιχειρήσεις μεγαλύτερες σε μέγεθος από ότι άλλες μικρότερες έχουν την δυνατότητα να διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό, λόγω της αυξημένης παραγωγής προϊόντων. Η διαφορά μεγέθους μεταξύ των μεσαίων και των μεγάλων επιχειρήσεων οδηγεί ενδεχομένως σε περισσότερες εξαγωγές από τις μεγάλες επιχειρήσεις λόγω της μεγαλύτερης αγοράς στην οποία απευθύνονται.

Οι μεσαίες επιχειρήσεις συμβάλλουν στις εξαγωγές κυρίως μέσω του ρόλου τους ως ανάθεση εταιρειών από μεγάλες επιχειρήσεις. Γενικότερα, η λειτουργία και η ανάπτυξη των μεσαίων επιχειρήσεων μπορεί να συμβάλλει όχι μόνο στην ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά και στην διεθνοποίηση της οικονομίας τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Γερμανία, η οικονομική ανάπτυξη της χώρας της Γερμανίας στηρίχθηκε όχι μόνο από τις υπηρεσίες και το μεικτό οικονομικό σύστημα αλλά κυρίως από τις επιχειρήσεις/βιομηχανίες που διαθέτουν. Οι μεσαίες επιχειρήσεις της Γερμανίας αποτελούν τον κύριο κορμό της δομής της γερμανικής οικονομίας.

Σχετικά με τα χαρακτηριστικά των μεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, συμβάλλουν στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας. Κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, αν και επηρεάστηκαν σημαντικά, συνείσφεραν περισσότερο στην συνολική οικονομία σε όρους προστιθέμενης αξίας ανά επιχείρηση. Με την πάροδο του χρόνου παρουσίασαν μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα και αντοχή κατά κύριο λόγο, καθώς χρησιμοποιούν οικονομίες κλίμακας. Πέρα των θετικών χαρακτηριστικών που παρουσίασαν οι επιχειρήσεις αυτές κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, η συρρίκνωση που βίωσαν κατά τη διάρκεια της κρίσης ήταν σημαντική και εμφανής. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι μεσαίες επιχειρήσεις παρουσίασαν μία σημαντική μείωση της απασχόλησης στους κλάδους με σημαντική συμμετοχή τους σε δραστηριότητες όπως είναι οι υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης, χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, μεταποίηση, διαχείριση ακίνητης περιουσίας αλλά και κατασκευές.

Όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις, το κύριο χαρακτηριστικό των μεγάλων επιχειρήσεων είναι οι οικονομίες κλίμακας. Επίσης, οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να αποτελέσουν έναν καταλύτη για μια άτυπη περιφερειακή ολοκλήρωση. Επίσης, μπορούν να συμβάλλουν στην παραγωγή συγκριτικών πλεονεκτημάτων σχετικά με την εξειδίκευση ενός προϊόντος. Συνεπώς, κάθε χώρα μέσω της λειτουργίας των μεγάλων επιχειρήσεων της έχει την τάση να ειδικεύονται σε ορισμένους κλάδους περισσότερο παρά σε άλλους. Οι αυτοκινητοβιομηχανίες που λειτουργούν στην Γερμανία θεωρούνται ως ο πιο επιδραστικός κλάδος της βιομηχανίας στην Γερμανία ως προς την οικονομία της, που συμβάλλει στην οικονομική της ανάπτυξη. Όσον αφορά τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ), η οικονομική τους ανάπτυξη τους στηρίζεται κυρίως από τις μεγάλες επιχειρηματικές μονάδες. Οι μεγάλες επιχειρήσεις ή εταιρίες παρέχουν αγαθά αλλά και υπηρεσίες σε ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων, οι οποίες λειτουργούν πιο αποτελεσματικά από τις άλλες μικρότερες επιχειρήσεις. Επίσης, οι περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις είναι οργανωμένες με την μορφή και δομή μεγάλων εταιριών. Αυτό σημαίνει ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις ενισχύουν την οικονομική ευημερία στο εσωτερικό των ΗΠΑ.

Όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης (2008-2016), είχε παρατηρηθεί μια μεγάλη μείωση των κερδών τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι την περίοδο αυτήν είχε παρατηρηθεί μεγάλη προσαρμοστικότητα των μεσαίων επιχειρήσεων, ώστε να μπορέσουν να επιβιώσουν. Όμως, παρά το γεγονός ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι περισσότερο ευνοημένες σε ένα περιβάλλον όπου χαρακτηρίζεται από περιορισμένους πόρους, το χρέος τους ήταν ένας από τους λόγους που επιβάρυνε περισσότερο τις μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

Αξιοποιώντας δεδομένα σχετικά με τον αριθμό των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων στις χώρες της Ε.Ε. από την Eurostat, παρατηρείται ότι η Ελλάδα βρίσκεται πάνω από χώρες όπως το Βέλγιο, η Δανία και η Νορβηγία, όσον αφορά τον αριθμό των μεσαίων επιχειρήσεων το 2021. Όσον αφορά το πλήθος των μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, είναι χαρακτηριστικό ότι δραστηριοποιούνται περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις από χώρες όπως η Λιθουανία, η Σλοβακία και η Φινλανδία. Όμως, είναι μεγάλη η διαφορά ως προς το πλήθος των μεσαίων αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων μεταξύ Ελλάδας και των μεγάλων χωρών της Ε.Ε., όπως είναι η Γαλλία και η Γερμανία. Μέσω της σύγκρισης του αριθμού μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων ανά 10000 κατοίκους μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε., η Ελλάδα διαθέτει λιγότερες μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις από ότι η Ε.Ε.. Όμως, η Ελλάδα υστερεί περισσότερο σε μεσαίες βιομηχανίες από ότι σε μεγάλες βιομηχανίες σε σχέση με την Ε.Ε.. Όσον αφορά τον αριθμό των απασχολούμενων ανά μεσαία επιχείρηση το 2021, η διαφορά μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. με βάση το κριτήριο αυτό είναι μόλις 3 περίπου απασχολούμενοι. Αντίστοιχα, η διαφορά ως προς τον αριθμό απασχολούμενων ανά μεγάλη επιχείρηση το 2021 μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε. είναι πολύ μεγαλύτερη από ότι ανά μεσαία επιχείρηση, δηλαδή περίπου 88 απασχολούμενοι.

Για την ανάλυση της φυσιογνωμίας των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην ΠΕ Θεσσαλίας, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από την ICAP όσον αφορά το πλήθος των βιομηχανιών αυτών. Οι μεταβλητές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση της φυσιογνωμίας τους είναι η ποσοστιαία συμμετοχή βιομηχανιών στους κλάδους, η ποσοστιαία συμμετοχή ανά ΠΕ στην Θεσσαλία, εργαζόμενοι ανά βιομηχανία, μέσος όρος ετών λειτουργίας τους και ο αριθμός εισαγωγών/εξαγωγών τους. Στην ΠΕ Θεσσαλίας δραστηριοποιούνται 52 μεσαίες βιομηχανίες αλλά και 6 μεγάλες βιομηχανίες. Με βάση τον τομέα στον οποίο εξειδικεύονται, οι μεσαίες και οι μεγάλες βιομηχανίες που εξειδικεύονται στην παραγωγή ειδών διατροφής υπερτερούν όλων των υπολοίπων μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών που εξειδικεύονται σε ένα άλλον τομέα δραστηριότητας. Όσον αφορά την χωρική κατανομή των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών ανά ΠΕ, η πλειοψηφία των μεσαίων αλλά και των μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία βρίσκονται στις ΠΕ Λάρισας και Μαγνησίας. Αυτό σημαίνει ότι σε αυτές τις ΠΕ παρατηρείται μεγαλύτερη βιομηχανική δραστηριότητα.

Μέσω της αξιολόγησης των μέσων ετήσιων ποσοστιαίων κερδών στις πωλήσεις για τις μεσαίες και τις μεγάλες βιομηχανίες διαχρονικά από το 2017 έως και το 2021, εξάγονται συμπεράσματα ως προς την πορεία των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών με βάση τα κέρδη τους. Όσον αφορά τις μεσαίες βιομηχανίες, από το 2017 έως το 2018 παρατηρήθηκε μια μικρή άνοδος των κερδών τους, ενώ την χρονική περίοδο 2018-2019 καταγράφηκε μια μικρή μείωση των κερδών τους. Όμως, από το 2019 μέχρι και το 2021, παρατηρήθηκε μια συνεχής μικρή σε ποσοστό αύξηση των κερδών στις πωλήσεις από τις μεσαίες βιομηχανίες. Αντίστοιχα για τις μεγάλες βιομηχανίες στην Θεσσαλία, παρατηρήθηκε μια συνεχής καθοδική πορεία των κερδών στις πωλήσεις που είχαν καταγραφεί διαχρονικά από το 2017 έως και το 2021.

Στην συνέχεια, δόθηκε έμφαση στην εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την ανάλυση συσχετίσεων μεταξύ των ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών. Ως προς την συσχέτιση μεταξύ δύο ποσοτικών και συνεχών μεταβλητών, λαμβάνουμε υπόψη τον συντελεστή συσχέτισης Pearson. Οι ποσοτικές και συνεχείς που χρησιμοποιήθηκαν για την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την σχέση μεταξύ τους είναι ο μέσος αριθμός απασχολούμενων για τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ο μέσος όρος ετών λειτουργίας τους, το ποσοστό κερδών στις πωλήσεις για το έτος 2021 και η ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις μεταξύ των ετών 2017 και 2021. Όμως, από την ανάλυση των συσχετίσεων δεν εντοπίστηκε κάποια στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στις εξεταζόμενες ποσοτικές και συνεχείς μεταβλητές.

Μέσω της ανάλυσης διασταυρούμενης πινακοποίησης, εξετάστηκε η συσχέτιση μεταξύ δύο μεταβλητών όσον αφορά τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της Θεσσαλίας. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν είναι το μέγεθος βιομηχανίας, έτη λειτουργίας, ποσοστό κερδών στις πωλήσεις το 2021, εξαγωγές, ποσοστιαία μεταβολή κερδών στις πωλήσεις την χρονική περίοδο 2017-2021, περιοχή χωροθέτησης και πιστοληπτική ικανότητα (ICAP Score). Μέσω της ανάλυσης αυτής, είναι χαρακτηριστικό ότι οι μεσαίες βιομηχανίες εξάγουν περισσότερο από ότι οι μεγάλες βιομηχανίες της

Θεσσαλίας. Επίσης, η πλειοψηφία των μεσαίων αλλά και των μεγάλων βιομηχανιών εστιάζουν στην παραγωγή καταναλωτικών αγαθών. Σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων, η πιστοληπτική ικανότητα είναι υψηλότερη στις μεγάλες βιομηχανίες από ότι στις μεσαίες βιομηχανίες. Αυτό σημαίνει ότι είναι μικρότερη η πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή πτώχευσης στις μεγάλες βιομηχανίες σε αντίθεση με τις μεσαίες βιομηχανίες. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε μικρότερη πιστοληπτική ικανότητα στις βιομηχανίες που παράγουν ενδιάμεσα/κεφαλαιουχικά αγαθά σε σχέση με τις βιομηχανίες που παράγουν καταναλωτικά αγαθά. Όμως, με βάση την ανάλυση της διασταυρούμενης πινακοποίησης, τα υψηλότερα κέρδη δεν συσχετίζονται με κάποια μεταβλητή (μέγεθος, ηλικία, περιοχή χωροθέτησης, κλάδος ή πιστοληπτική ικανότητα).

Συνοψίζοντας, οι μεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα είχαν μεγάλη προσαρμοστικότητα σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, καθώς είχαν συνεισφέρει περισσότερο στην οικονομία της χώρας. Επίσης, τα κέρδη που είχαν καταγραφεί διαχρονικά την χρονική περίοδο 2017-2021 για τις μεγάλες επιχειρήσεις, όπου είχε ξεσπάσει και η πανδημία το 2020, είχαν συνεχώς καθοδική πορεία, σε αντίθεση με τις μεσαίες επιχειρήσεις όπου από το 2019 μέχρι το 2021 παρατηρήθηκε μια αύξηση των κερδών τους στις πωλήσεις. Όσον αφορά τις μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες, το μεγαλύτερο μέρος των μεσαίων και μεγάλων βιομηχανιών στην Θεσσαλία ειδικεύεται κυρίως στην παραγωγή ειδών τροφής. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι μεσαίες βιομηχανίες εξάγουν περισσότερο από ότι οι μεγάλες.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anderson S. (2021). History of Corporations in the US: First Corporations to Present, Investopedia <https://www.investopedia.com/ask/answers/041515/what-history-corporations-america.asp>

Audretsch, D., and Hideki Y., (1992). 'Sub-optimal Scale Plants and Compensating Factor Differentials in U.S. and Japanese Manufacturing', in David B. Audretsch, and John J. Siegfried, (eds.), Empirical Studies in Industrial Organization: Essays in Honor of Leonard W. Weiss, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, pp. 161–485.

Baumol J. W. (1968). Entrepreneurship in Economic Theory, The American Economic Review, pp. 64-71 https://www.cooperative-individualism.org/baumol-william_entrepreneurship-in-economic-theory-1968-may.pdf

European Commission (2018). 2018 SBA Fact Sheet. https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/%CE%91%CE%9D%CE%91_%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE-%CE%9C%CE%9C%CE%95_2-19.pdf

Floros C., Voulgaris Z. and Lemonakis C. (2014). Regional Firm performance: the case of Greece, Procedia Economics and Finance 2014, p. 210-219.

Gibrat R. (1931). Les Inégalités économiques, Paris, France.

Iaroslav P., Khmarska I., Tkachenko T., Koptieva H. & Komandrovskaya V. (2021). The Importance of Small and Medium Enterprises in the Economic Development of Eastern Europe. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/55667/1/WSEAS_2021_17_Petrunenkov_The_Importance.pdf

Koptyug E. (2022). Automobile industry in Germany- Statistics and Facts, Statista Research Department. <https://www.statista.com/topics/3202/automobile-industry-in-germany/#topicOverview>

Lukács E. (2005). The Economic Role of SMEs in world economy, especially in Europe, European Integration Studies, Volume 4, pp. 2-13. http://real.mtak.hu/91214/1/ISSN_1588-6735_vol_4_no_1_2005_eng_003-012.pdf

Nasrudin A., 2022. Business size: Definition, Measurement, Classification <https://penpoin.com/business-size/>

Notta O. and Vlachnei A., The Impact of Financial Crisis on Firm Performance in case of Greek Food Manufacturing Firms, Procedia Economics and Finance 2014, p. 454-460. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567114007345>

Novak M. C. (2019). Let's talk about business size <https://learn.g2.com/business-size>

Orth M. (2018). Why is the German Economy so strong.

<https://www.deutschland.de/en/topic/business/why-is-the-german-economy-so-strong-seven-reasons>

Peterdy K. (2022). Economies of Scale, Corporate Finance Institute.

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/economies-of-scale/>

Samuels J. M. (1965). Size and the Growth of Firms, Oxford University Press, pp.

105 <https://www.jstor.org/stable/2296055>

Sanidas E. (2007). The impact of large firms in promoting economic growth, exports and regional integration: a Chandlerian perspective, University of Wollongong, pp. 63-64

Sawe B. (2017). The Economy of Germany, WordAtlas.

<https://www.worldatlas.com/articles/the-economy-of-germany.html>

Sternberg R. (2015). The Firm or the Region: What Determines the Innovation Behavior of European Firms? Economic Geography Routledge Taylor and Francis Group pp. 365-366

Sustainability Knowledge Group (2019). The importance of SMEs role in achieving sustainable development. <https://sustainabilityknowledgegroup.com/the-importance-of-smes-role-in-sustainability/>

Tsiapa M. Performance of large firms in Greece during the unstable period 2011-2016: lessons from the weak parts of Europe, pp. 94-102.

World Bank Group (2020). Doing Business 2020, pp. 3-4

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/688761571934946384/pdf/Doing-Business-2020-Comparing-Business-Regulation-in-190-Economies.pdf>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βουμβάκη Τ., Κουτούζου Α. και Κρόμπας Ι. (2022). Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις: Το ταμείο Ανάκαμψης είναι η μεγάλη ευκαιρία για τις ελληνικές Μμε, Εθνική Τράπεζα, σελ. 5-7.

Γιακούλας Δ., Βατικιώτης Λ., Θανόπουλος Γ., Δασκαλάκης Ν. (2019). Έκθεση ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ 2019 για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ΓΣΕΒΕΕ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006). Ο ΝΕΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ. https://ependitika.gr/wp-content/uploads/2017/12/sme_user_guide_el.pdf

Ευρωπαϊκή Ένωση (2015). Οδηγός Χρήσης του Ορισμού των ΜΜΕ (Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων). https://www.qix.gr/images/stories/New-uploads-June_2017/odigosMME.pdf

Λιανός Θ., Παπαβασιλείου Α., Χατζηανδρέου Α. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ. ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ: ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑ. http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/4722/Arches-Oikonomikis-Theorias_G-Lykeiou-SpOikPliir_html-apli/

Μικρομεσαίες επιχειρήσεις: Καινοτομία, εξωστρέφεια, πρόσβαση στην χρηματοδότηση και δομές στήριξης τα κλειδιά για την ανάπτυξη τους, ΕΚΤ 2018 Τεύχος 110. <https://www.ekt.gr/el/magazines/features/21907>

Οι μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, Μέρος Α: Συμβολή στην οικονομία, εξελίξεις και προκλήσεις, ΣΕΒ.

Πολύζος Σ. (2019). Περιφερειακή Ανάπτυξη, Εκδόσεις Κριτική, σελ. 89-90.

Σκοπελίτης Ε. (2017). Το τοπίο των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων (Μμε) στην Ελλάδα-Το επιχειρηματικό προφίλ που αντέχει στην κρίση, ΕΥ. https://www.ey.com/el_gr/family-enterprise/to-topio-ton-mesaion-kai-ton-mikron-epixeiriseon-stin-ellada-to-epixeirimatiko-profil-pou-antexei-tin-krisi